

17. évf. 4. szám (54)
2012. tél

Lépések...

... a fenntarthatóság felé

 KÖVET
Egyesület a Fenntartható Gazdálkodásért

A környezettudatos és társadalmilag felelős vállalatvezető szaklapja

Tartalom

Emberi tényező: Gyenes András, Unilever	2. oldal
Másért vállalkozó? Cellux Csoport	3. oldal
A jövő felelős vállalkozásai	4. oldal
KÖVET-hírek	6. oldal
Újabb irodák léptek a zöldülés útjára	8. oldal
Tagvállalati hírek	9. oldal
CSR Piac 2013	11. oldal
Mesés zöldülés	12. oldal
Ökológiailag orientált vállalkozások	14. oldal
Erőművi mérték mezőgazdasági melléktermékek esetében	16. oldal
Jogszabályok	18. oldal
Közintézmények szerepe a CSR-ban	19. oldal

A fenntartható fogyasztás vállalati dimenziói

A fenntartható termelés és fogyasztás témaköre, mely az elmúlt években az európai uniós és a nemzeti stratégiákban, valamint konkrét programokban is megjelent, a gazdasági és társadalmi élet szinte valamennyi aspektusát érinti. A gazdálkodó szervezetek számára egyértelmű, hogy a *termelési folyamatokkal* kapcsolatos elvárások, javaslatok megvalósításával hozzájárulhatnak, illetve hozzá is kell, hogy járuljanak a fenntartható fejlődéshez. Sokkal kevésbé egyértelmű azonban a vállalati szféra szerepe, illetve lehetőségei a *fenntartható fogyasztásban*. A fogyasztás környezetet kevésbé terhelő megvalósítása látszólag kizárólag a végső fogyasztók, a lakosság „dolga”: erre a területre irányul a környezeti nevelés az óvodától kezdve, az iskolákon keresztül, a felnőttek fogyasztási szokásaira ható környezettudatosági programokig. Bár csak lassan haladunk, már látszanak eredmények, hiszen egyre többen viselkednek környezettudatosan, egyre többen vannak tekintettel a társadalom érdekeire.

Mindazonáltal, a fogyasztók mozgásterét alapvetően befolyásolja a vállalati szféra tevékenysége, ezért a fenntartható fogyasztás céljainak megvalósítása nem képzelhető el a vállalatok hathatós közreműködése nélkül.

Ez szerencsére nemcsak áldozatokat kíván a gazdálkodó szervezetektől. Ahogy azt a World Economic Forum jelentése (WEF, 2010) is bemutatja: számos olyan, a fenntartható fogyasztással kapcsolatos lehetőség is rendelkezésre áll, amely előnyös lehet a vállalati szféra számára. Ezek között megjelenik a környezeti ügyek iránt elkötelezett fogyasztók stratégiai piacainak kialakulása, a szűkös természeti erőforrásokhoz való hozzá-

férés bizonytalanságainak kiküszöbölése, és számos olyan további előny, amely akár közvetlenül is javíthatja a vállalatok piaci teljesítményét.

De melyek is azok a tevékenységek, amelyekről tartózkodnia kell a vállalatoknak? És mely tevékenységekre fordítsanak nagyobb erőfeszítést a siker érdekében? A következőkben ezekre hozunk néhány példát.

A termékek és szolgáltatások környezeti teljesítményével kapcsolatban az azokat előállító vállalatok rendelkeznek a legpontosabb információkkal: a termékek összetételéről, az előállítás során okozott környezeti hatásokról, az egyéb kapcsolódó tevékenységekről, például az alkalmazott szállítási módról, stb. Ezen információk hiányában a fogyasztó képtelen helyes döntést hozni, ezért a vállalatok felelőssége, hogy pontos, kimerítő, és releváns információkat juttassanak el minden potenciális vásárlóhoz.

(Folytatás a 13. oldalon)

Újabb irodák léptek a zöldülés útjára

A KÖVET Egyesület vezetésével az Európai Zöld Iroda (EGO) Program keretében hat ország irodái mérik össze teljesítményüket a 2013-as Zöld Iroda Verseny során.

(Részletek a 8. oldalon)

Európai CSR Díj és CSR Piac 2013

Az Európai CSR Díjért zajló nemzeti versenyt Magyarországon a KÖVET Egyesület koordinálja. 2013. áprilisában a CSR Piac kiállításon derül ki, hogy mely vállalatok jutnak ki a 2013. júniusban Brüsszelben megrendezendő Európai CSR Díjátadó gálára.

(Részletek a 11. oldalon)

A jövő felelős vállalkozásai

Nagy sikere volt a KÖVET Vállalkozás 2020 című konferenciájának, melynek vezérfonala a CSR Europe Enterprise 2020 koncepciója volt. A konferencia kísérő eseménye volt az Ablakon Bedobott Pénz díjátadó ünnepség és a Winter-díj gálavacsora.

(Részletek a 4. oldalon)

A közintézmények szerepe a társadalmi felelősségvállalásban

Hat ország összefogásával nagyszabású, hároméves projekt valósult meg a közsféra működésének eredményesebbé tétele érdekében, melyben a KÖVET szakmai partnerként vett részt.

(Részletek a 19. oldalon)

A fenntarthatósághoz új üzleti modellek kellenek

Gyenes András, az Unilever Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója szerint a fenntarthatóság nem választható luxus, hanem a stabil, hosszú távú működés alapja. Az Unilevernél a fenntarthatóság stratégiai kérdés.

Miért tartja stratégiai fontosságúnak a fenntarthatóság kérdését az Unilever?

A 21. század kihívása, hogy a Föld tartalékainak kimerítése nélkül 7 milliárd embernek biztosítsunk jó megélhetést. Ehhez a kormányoknak és a vállalatoknak is a növekedés új modelljeit kell felvázolniuk úgy, hogy közben a gazdasági elvárásoknak és a fenntarthatóság követelményeinek is megfeleljenek. Termékeink naponta emberek millióihoz jutnak el, éppen ezért a fenntarthatóság elemi érdekünk. Felelősségvállalásunkhoz a környezetterhelés csökkentése mellett az is hozzátartozik, hogy javítsunk fogyasztóink személyes higiéniáján vagy táplálkozási szokásain. Az Unilevernél hisszük, hogy a felelősségünk termékeink teljes életciklusára kiterjed, és ma már csak a fenntartható, megbízható növekedés az egyetlen elfogadható, hosszú távú üzleti modell. Mindez nem csupán erkölcsi kötelességünk, egyben üzleti érdekünk is. Csak akkor lehetünk sikeresek, ha úgy tudunk növekedni, hogy mindeközben környezetterhelésünket csökkentjük, és a társadalomra pozitív hatást gyakorolunk.

A munkát nem ma kezdtük, aminek egyik bizonyítéka, hogy az Unilever idén is – immár a 14. alkalommal – megőrizte első helyét a Dow Jones Fenntarthatósági Indexben (Dow Jones Sustainability Index – DJSI), az élelmiszeripar kategóriájában. 2012-ben cégünk 86 százalékos összesített eredményt ért el a Dow Jones Fenntarthatósági Indexen, amellyel saját 2011-es eredményét is javította. A vállalat több vizsgált kategóriában a piaci átlag felett teljesített – az egészség és táplálkozás, a csomagolás és a környezeti politika kategóriákban kiemelkedően 100 százalékot, az logisztikai folyamatokban 97 százalékot, működésének ökológia hatékonyságában pedig 92 százalékot ért el.

Hogyan tud hozzájárulni az Unilever a fenntartható fejlődéshez Magyarországon?

Folyamatosan fejlesztjük gyárainkat és logisztikai hálózatunkat. Nemrégiben a vespéremi jégkrémgyárunkban egy 2,2 milliárd forintos beruházás keretében új hűtőházat építettünk, aminek eredményeként 10 százalékkal mérséklődött az üzem CO₂-kibocsátása. Logisztikai hálózatunk fejlesztésének köszönhetően egy év alatt 16 százalékos CO₂ kibocsátás-csökkenést értünk el. Folyamat-

ban van a teljes európai logisztika átszervezése is, aminek hatására a teherautóink által hazánkban megtett út 7,4 millió kilométerrel rövidül 2014 végéig.

Ugyanakkor úgy gondolom, ahhoz, hogy elérjük célkitűzéseinket, nem elég egy vagy két vállalat erőfeszítése; a sikerhez gazdasági és társadalmi összefogás is szükséges. 2012. november 27-én 45 vállalattal közösen mi is aláírtuk a Magyarországi Üzleti Tanács a Fenntartható Fejlődésért hétponos ajánlását. A vállalat célja, hogy a hazai vállalatok körében elősegítsük a fenntartható fejlődés három alappilléreinek, a gazdasági eredmé-

nyesség, az ökológia egyensúly és a társadalmi életminőség elveinek a gazdasági gyakorlatba való átültetését és alkalmazását. Az ajánlásban megfogalmazott értékek lényegében megegyeznek az Unilever vállalati filozófiájával, ezért egyértelmű volt, hogy csatlakozunk a kezdeményezéshez.

Ugyancsak az idén léptünk be a KÖVET Egyesület tagjainak sorába. Azt szeretnénk, ha a szervezettel való együttműködésünk eredményeként a fenntarthatóság minél mélyebben hatná át a mindennapi működésünket.

Melyek azok a területek, amelyek a legnagyobb kihívást jelentik a cég számára jelenleg?

Az Unilever Fenntarthatósági Tervében 60 időhöz kötött vállalatot foglalmaztunk meg, amelyeknek 2020-ig teljesülniük kell. A célki-

tűzéseink megfogalmazását megelőzően 2009-2010-ben átfogó termék-életciklus-analízist végeztünk, több mint 1600 termékünk esetében, 14 országban, ami értékesítésünk 70 százalékát tette ki akkor. Felmértük, hogy az egyes termékkategóriák milyen társadalmi és környezeti hatással bírnak. Ez a széles körű felmérés azt is megmutatta, hogy termékeink teljes életciklusát tekintve a legnagyobb hatás a nyersanyagok beszerzése (26%), illetve a fogyasztói felhasználás során (68%) keletkezik, utóbbira pedig nincs nagy ráhatásunk. Gyárainkban kiváló eredményeket értünk el világszerte: CO₂-kibocsátásunkat 57 százalékkal, a gyártásból származó hulladék mennyiségét 84 százalékkal, vízfelhasználásunkat pedig 73 százalékkal csökkentettük 1995 óta. Nagyobb kihívást jelentenek azok a folyamatok, amelyekre nem tudunk közvetlenül hatást gyakorolni, amelyek esetében függünk másoktól. A mezőgazdasági nyersanyagok beszerzésére nagyon ambiciózus vállalatot tettünk: 100 százalékban fenntartható forrásból kívánjuk beszerezni azokat 2020-ig.

Hogyan értékeli a pénzügyi válságnak a vállalatok CSR-tevékenységére gyakorolt hatását?

Téves gondolat, hogy a pénzügyi válság közepén merő luxus a társadalmi felelősségvállalás és a fenntarthatóság. Tapasztalatunk szerint a gazdasági növekedés és a fenntarthatóság nem áll konfliktusban egymással. Ha ugyanis a fenntarthatóság lencséjén keresztül nézzük a termékfejlesztésünket, beszerzésünket és a termelésünket, nagy lehetőségeket találunk az innovációra, és ezzel együtt a költségcsökkentésre. Vagyis valójában a fenntarthatóság egyáltalán nem luxus, hanem a stabil, hosszú távú működés alapja.

Magánemberként is törekszik a környezettudatosságra, a felelős magatartásra?

Természetesen. Ha ez nem így lenne, nem lennék hiteles vezető és nem követelhetném meg dolgozóimtól, hogy a közös célokért a vállalattal együtt küzdjenek. Hogy személyes példát is mondjak, jelenleg az otthoni fűtés korszerűsítésének lehetőségeit mérlegeljük a családdal. Annak ellenére, hogy - a gazdasági számítások szerint - megtérülés csak több év után realizálható, számomra mégis fontos, hiszen elkötelezett vagyok a környezetterhelés csökkentése mellett.

A Cellux csodákra képes

Másért vállalkozó? sorozatunkban ezúttal a recycling programokat szervező Cellux Csoportot mutatjuk be, amely 2006 óta foglalkozik aktívan a környezettudatos gondolkodás terjesztésével. Foglalkozásaikon gyermekek és felnőttek hulladékok átdolgozásával hoznak létre egyedi használati tárgyakat, és ezzel játékos formában járulnak hozzá a szemléletváltáshoz.

A Cellux Csoport egy baráti társaság tagjából azzal a küldetéssel alakult 2006-ban, hogy a korunkat érintő globális társadalmi és környezeti problémákra keressen helyi, gyakorlati megoldásokat. Munkájuk egyik módszere a környezeti nevelés, amely az általuk használt sajátos alkotóművészeti és tárgytervezői eszközökkel kiegészülve válik különlegessé és innovatívvá. A csoport munkájában mindenki a saját szakmai tudását - grafikai, szociológiai, pedagógiai, kertészeti - hozzáadva közreműködik. A közös cél a környezettudatosságra nevelés, a közösségépítés, a kreativitás növelése, kilépve a hagyományos kézműves foglalkozások világából. „2006 óta tartunk gyerekeknek és fiataloknak a fenntarthatóság témáját feldolgozó interaktív foglalkozásokat. Az elmúlt években számos budapesti és vidéki helyszínen megfordultunk. A foglalkozásaink fő üzenete, hogy az ember cselekvő lény, aki a szűkebb-tágabb világ történéseinek nem passzív elszenvedője, hanem kreatív alakítója” – meséli Pais Panni, a Cellux Csoport egyik alapítója.

Az egyik legfontosabb mérföldkő a Cellux életében a Tükörben a világ című kiállítás, amelyet a Zöld Fiatalok Egyesületével közösen hoztak létre. Az emberi természetet és a fenntarthatóbb élet alternatíváit bemutató interaktív kiállítás a szegénységtől a megkülönböztetésen át a természeti értékek, valamint a szabadság és a szeretet szükségességéig olyan kérdéseket vet fel, amelyek valóban égetőek. A Tükörben a világ kiállítás az elmúlt évek során bejárta az országot, tíz helyszínen közel 35000 ember tekintette meg Magyarországon. 2012 tavaszán a brüsszeli a Balassi Intézetbe, majd ősszel az Európa Parlamentbe is eljutott. Recycling foglalkozásaikon flakonokból, egyszerű háztartási hulladékokból készítenek használati és dísz tárgyakat vagy főznek, kertészkednek. „Direkt olyan anyagokat használunk, amelyekkel egy átlagembernek már van kapcsolata. A foglalkozások közben a fiatalok megtanulják tágabban értelmezni a tárgyak felhasználhatósági körét.” A művészeti workshopokon nem csak különböző kézműves technikákat és alkotói eszközöket osztanak meg, hanem a környezettudatos életmód praktikáinak, tippjeinek megbeszélésébe is bele tudnak mélyedni a gyerekekkel.

A vállalatról

Cégnév	Cellux Csoport Bt.
Alapítás	2006
Tevékenység	környezeti nevelés, recycling programok
Dolgozói létszám	1 fő (egyéni vállalkozók, önkéntesek csatlakoznak egyes projekteknel)
Tulajdonosok	Kismarty-Lechner Zita, Pais Panni
Éves forgalom	7 millió Ft (2011)
Bázis	Noha Stúdió, Budapest
Díjak	2010/2011 NESsT-Citibank Társadalmi Vállalkozásfejlesztő Verseny díjazott

Panni szerint a gyerekek nagyon okosak, hazaviszik ezeket a gondolatokat, és otthon megnevelik szüleiket is. Éppen ezért az utóbbi időben már felnőttek számára is szerveznek öko-design foglalkozásokat, tanfolyamokat, céges csapatépítő műhelyeket, ahol maga az alkotás lehet a közös nevező.

A Cellux Csoport 2011-ben díjat nyert a NESsT-Citibank Társadalmi Vállalkozásfejlesztő Versenyén, melynek célja az üzleti

szférában működő társadalmi vállalkozások fejlesztése volt. A NESsT tíz hónapos programja során üzleti tervezésről szóló oktatásban, valamint személyre szabott tanácsadásban részesültek. A pénztalmon túl jogosulttá váltak egy egyéves időtartamra szóló üzleti tanácsadásra és tréningre is. „Induláskor még lehet, hogy underground kezdeményezésnek számított a Cellux, de mostanra már populárisabbak lettek azok a kérdések, amelyekkel foglalkozunk. A recycling művészet nem csak egy szubkultúra. Egyre több ilyen kezdeményezés van, mozgalommá alakult” – mondja Panni.

A Cellux Csoport tagjai folyamatosan keresik az új lehetőségeket, fejlesztik magukat, és alkotócsoportként szívesen bekapcsolódnak környezeti neveléssel kapcsolatos projektekbe, pályázatokba. Jelenleg programjait főként a szentendrei Szélforgó Családi ház és a budapesti Noha Stúdió fogadja be. Egyik álmuk, hogy a későbbiekben saját helyszínen működhessenek, olyan közösségi teret létrehozva, amely rendszeres programjaik állandó helyszínévé és kreatív alkotóműhelyükké válhat.

Csizmadia Edit / KÖVET

Valóban Felelős Vállalat?

A Valóban Felelős Vállalat kritériumai	Cellux Csoport
Minimális szállítás	Helyben fellelhető háztartási és városi hulladék alapanyagból alkotnak újat.
Maximális igazságosság	A felelős gondolkodásmód és a környezettudatosság terjesztése a kreatív foglalkozásokon, programokon.
Nulla ökonomizmus	A profit az önfenntartás és az értékefejlesztés eszköze.
Optimális méret	Kisvállalkozás, önkéntes szerveződések projekt alapon.
Termék (hasznos, szükséges, fenntartható)	Hulladék alapanyagok felhasználásával készítenek.

Másért Vállalkozó?

	Hagyományos, kézműves tanfolyamokat szervező cég	Cellux Csoport
Cél, küldetés	Szabadidő hasznos eltöltése, kreativitás növelése	A művészet eszközeivel és nyelvvel társadalmi és környezeti kérdéseket vetnek fel. Céljuk elsősorban a közösségépítés, a társadalmi érzékenyítés, a környezettudatos gondolkodás terjesztése.
Szolgáltatás	Tárgyalkotás	Ökotudatos szolgáltatások gyerekeknek és felnőtteknek minőségi és nem mennyiségi alapon.
Profit	Bevétel növelése	Nem a profit a cél, az önfenntartás és az értékefejlesztés eszköze.
Alkalmazottak	Humán erőforrás	A csoport tagjai önkéntesek, barátok.

A jövő felelős vállalkozásai

Nagy sikere volt a KÖVET XVII., Vállalkozás 2020 című konferenciájának, amelyre október 17-én a Hotel Gellértben került sor. A csaknem 120 fő részvételével zajló esemény vezérfonala a CSR Europe Enterprise 2020 koncepciója volt, amely a jövő vállalkozásainak közös értékteremtésen alapuló víziója.

„Tisztán fogyasztói szemléletű társadalmat szeretnénk építeni?” – tette fel a kérdést *dr. Georg Winter*, a környezettudatos vállalatirányítás úttörője, aki a nyitó előadásban arról beszélt, hogy a fenntarthatatlanság kisorököge miként manipulálja a gondolkodásunkat. Mit kell tennünk, ha tönk्रे akarjuk tenni a világunkat: felélni erőforrásainkat, elszakadni a családtól és a közösségtől, csak a reklámok utasításait követni, mértéktartás helyett mindig többre, nagyobbra vágni, a jövő helyett csak a jelenre fókuszálni. *Dr. Winter* szerint az elkényelmesedett, elszemélytelenedett konzumkultúrával szembeni védekezés „a közösségek és a család erejének növelése, és az alapvető értékek betartása”. „Meg kell erősítenünk az emberek mentális és spirituális gyökereit” – hangsúlyozta előadásában.

A telefon-, az internetfüggőség, a munkaalkoholizmus, a vásárlási függőség és egyéb szenvedélybetegségek bemutatásán keresztül az ember egyéni felelősségét hangsúlyozta a Péterfy Sándor utcai Kórház toxikológiai osztályának főorvosa, *dr. Zacher Gábor* is. „10 millió függő országunk vagyunk!” – hívta fel a figyelmet mindennapi szenvedélybetegségeinkre. A jövőt pedig azzal veszélyeztetjük, hogy minimális időt fordítunk a gyermekeinkkel való kommunikációra.

Hans Daems, a CSR Europe alelnöke, a Hitachi Europe külső kapcsolati igazgatója mutatta be az Enterprise 2020 c. programot, amely a jövő vállalkozásának közös értékteremtésen alapuló víziója. Az Enterprise 2020 az Európai Unió 2020-ig terjedő stratégiájának központi eleme, az európai gazdaság válságból való kilábalásának egyik fő motorja. „A gazdasági válság mellett üzleti bizalmi válság is végigsöpör a világon, ezért a cégeknek új modelleket, új utakat kell találniuk, melynek középpontjában az átláthatóság áll” – mondta *Hans Daems*. *Eva Tabernig*, a CSR Europe projekt-

menedzsere és *Hans Daems* nemcsak elméletben, de konkrét vállalati esettanulmányokon keresztül is bemutatták, hogy az Enterprise 2020 koncepció egyes elemei miként valósultak már meg nagyvállalatoknál.

Coffee-corner formában zajlott A jövő vállalkozásainak energetikai kihívásai című szekciójának a KÖVET Energetika Munkacso-

dag és inspiráló szekciójában a KÖVET CSR Munkacsoportjának tagjai közül 10 vállalat mutatta be – pecha kucha módszerrel – az aktuális társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos problémáit és annak lehetséges megoldásait, 2020-ra várható vízióit.

A KÖVET Környezetvédelmi Munkacsoport tagjainak részvételével egy fiktív, Ivóvíz Kft. nevű ásványvizet palackozó cég vezetőségének vitájába pillanthatunk be A jövő vállalkozásainak környezetvédelmi kihívásai című szekcióban. A Még Egy Mesét Akciócsoport improvizációs társulat a nézők bevonásával játszott el képzeletbeli, de nagyon is életszerű környezetvédelmi problémákat felvető szituációkat.

A KÖVET-munkacsoportok bemutatkozása után pódiumbeszélgetés keretében hallhattak arról gondolatokat a konferencia résztvevői, hogy milyen feladatokat lát maga előtt a fenntarthatóság vonatkozásában az állam, egy kkv és egy technológiai nagyvállalat, valamint egy tudós kutató.

A konferencia kísérő eseménye volt az Ablakon Bedobott Pénz Program, amely a KÖVET Egyesület egyik legsikeresebb kezdeményezése. Az idén 10 éves program célja annak bizonyítása, hogy a környezetvédelem nem ablakon kidobott pénz, hanem megtérül, gazdasági hasznot is hozhat. Ebben az évben 11 vállalat 48 intézkedés-

sel vett részt, amellyel összesen 1,6 milliárd forintot takarítanak meg. Az Ablakon Bedobott Pénz Program résztvevői: Állami Autópálya Kezelő Zrt., Audi Hungaria Motor Kft., CHINOIN Zrt. – a Sanofi vállalata, DENSO Gyártó Magyarország Kft., Dreher Sörgyárak Zrt., IKEA Lakberendezési Kft., KELER Zrt., Mars Magyarország Kisállateledel Gyártó Kft., MOL Nyrt., Tetra Pak Csomagolóanyag Gyártó Zrt., Valeo Auto-Electric Magyarország Kft. Gratulálunk minden résztvevőnek!

Mit gondolnak a CSR-ben élen járó vállalatok iparáguk jövőjéről? A jövő vállalkozásainak CSR-kihívásairól szóló gondolatgaz-

A konferenciát követő gálavacsorán adtuk át a dr. Georg Winter-életműdíjat, amelyet idén dr. Debrezény István, az EOQ Magyar Nemzeti Bizottság Környezetvédelmi és Fenntarthatósági Szakbizottság elnöke, a Hamburger Hungária Kft. szaktanácsadója érdemelt ki életműjével.

Csizmadia Edit / KÖVET

Támogatók:

Szakmai partnerek:

Médiatámogatók:

A Jubileumi Ablakon Bedobott Pénz Program díjazott intézkedései

Az Ablakon Bedobott Pénz Program a KÖVET Egyesület egyik legsikeresebb kezdeményezése, amelynek keretében összegyűjtik a környezeti és gazdasági szempontból legsikeresebb beruházásokat és anyagi ráfordítást nem igénylő intézkedéseket. Az elmúlt tíz év során 84 szervezet 434 beruházását és beruházást nem igénylő fejlesztését mutatták be, melyek összesen 27,47 milliárd forint megtakarítást hoztak az adott vállalatoknak. Megspóroltak

658 ezer liter üzemanyagot, amellyel 3916 átlagos fogyasztású gépkocsi elmehetne Budapestről Brüsszelbe és vissza, 764 GWh villamos energiát, amely körülbelül 380 ezer, lakótelepen élő család átlagos éves villamosenergia-igénye, 56 millió m³ földgázt, amely megfelel 43 000 háztartás éves gázfogyasztásának.

A legsikeresebb intézkedéseket a KÖVET Környezeti Megtakarítás Díjjal jutalmazta, melyeket a KÖVET éves konferenciáján vehettek át a díjazottak dr. Georg Wintertől, a környezettudatos vállalatirányítás úttörőjétől.

A legszebb mosott gyümölcs talban

A MOL Nyrt. Dunai Finomítójában megvalósított intézkedése bizonyult a legjobbnak a beruházást nem igénylő, vagyis azonnal megtérülő intézkedések között. Egy jelentős energiafogyasztó, az aromás alapanyag desztilláló kolonna működési paramétereinek módosításával már a fejlesztés első fázisában 84-85 ezer GJ-nak megfelelő földgáz-megtakarítást és 4,5 kt CO₂-megtakarítást sikerült elérniük beruházási költség nélkül.

A legizletesebb alacsonyan csüngő gyümölcs

A zsúri a Dreher Sörgyárak Zrt. sarjgőzvesztésének csökkentését díjazta a három éven belül megtérülő beruházások között, amely évi 300 GJ

sarjgőz-vesztésmegtakarítást és ezzel kb. 9200 Gm³ földgáz-megtakarítást jelent a cég számára.

A legnagyobb magasan csüngő gyümölcs

A három éven túl megtérülő fejlesztések közül a Chinoin Zrt. beruházása bizonyult a legjobbnak. A gyártás alapjául szolgáló tisztított víz reverz ozmózis rendszerű előállításának modernizálásával a veszélyes anyag kiváltását és a vízfelhasználás csökkentését valósították meg, amellyel éves szinten 43 m³ sósavat, 8 m³ nátrium-hidroxidot és 20 ezer m³ vizet takarítanak meg.

Különdíjak

Energia Menedzsment különdíjjal a zsúri az Audi Hungaria Motor Kft. hővisszanyerés fejlesztését jutalmazta. A motorblokkok próbapadainál a hűtőkörbe hőcserélőt építettek be, ezáltal a fölös hőteljesítmény a rendszerből kivehetővé vált. Az intézkedéssel éves szinten 1729 MWh hőenergiát takarítanak meg.

Irodai Zöld Megtakarítás különdíjban részesült a KELER Zrt. központi nyomtatás projektje, amely során az elavult irodai nyomtatókat cserélték le a folyosókon elhelyezett multifunkcionális gépekre. A papírfelhasználás 30%-kal mérséklődött, ami 1,2 tonna megtakarítást jelent és 14 idős fa életét menti meg.

A díjazott vállalatoknak esélyük nyílik arra, hogy továbbjussanak az Európai Üzleti Díj a Környezetért elnevezésű versenyre. A programban résztvevő vállalatok intézkedései megjelentek a KÖVET Ablakon Bedobott Pénz X. című esettanulmány-kötetében.

Vállalkozás 2020 Csúcstalálkozó

Több mint 250 magas rangú üzletembert és politikus látott vendégül a CSR Europe a Vállalkozás 2020 Csúcstalálkozóon Brüsszelben november 29-én. Az esemény célja az volt, hogy reagálva a jelenlegi gazdasági válságra, rávilágítson a CSR kockázatcsökkentő és versenyképesség-növelő hatására, és a vezetői összefogást szorgalmazza a fenntarthatósággal kapcsolatos problémák megoldása érdekében. Az eseményen mutatták be az Enterprise 2020 kezdeményezés eddig elért eredményeit is. A csúcstalálkozóon Magyarországot Töl-

gyes Gabriella, a Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatás-stratégiai és Módszertani Főosztály főtanácsosa, a CSR High Level Group magyar tagja és Bodroghelyi Csaba, a KÖVET Egyesület ügyvezető igazgatója is képviselte.

A nap fő üzenete az volt, hogy a társadalmi kihívások aktív és konstruktív változást igényelnek minden szereplőtől. "Az európai piacokon tapasztalható fokozódó bizonytalanság miatt egyre fontosabb, hogy a kormányok, az üzleti szféra és a társadalom egyéb szereplői összehangolt és szisztema-

tikus válaszokat adjanak a kihívásokra" - mondta Stefan Crets, a CSR Europe ügyvezető igazgatója. „Az olyan kérdések, mint a növekedés, a versenyképesség és a fenntarthatósággal kapcsolatos valóban előre mutató megoldások elmélyült együttműködést igényelnek. Pontosan erről szól az Enterprise 2020!”- tette hozzá.

A CSR Europe a csúcstalálkozóon mutatta be új, a 2013-2015-ös időszakra szóló programját, amelynek két fókuszterülete a fenntarthatóbb városi élet és a munkavállalói képességek fejlesztése.

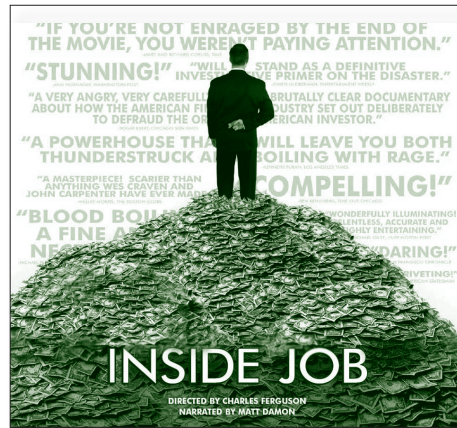
Inside job

Október 29-én harmadik alkalommal tartottunk KÖVET Filmklubot, amelynek immár hagyományosan a Magyar Nemzeti Bank adott otthont. A bank Antall József Konferenciatermében körülbelül ötvenen, közöttük számos jegybankos várta az érdekesnek ígérkező, a 2008-ban a világra szabadult globális pénzügyi-gazdasági válság okait kutató, díjnyertes alkotás levetítését.

Az Inside Job kapta 2011-ben a legjobb dokumentumfilmnek járó Oscart. A hivatalos indoklás szerint: „Charles Ferguson Oscar-díjra jelölt filmje elsőként világít rá a 2008-as pénzügyi válság mögötti igazságra. A globális gazdasági válság több, mint 20 trillió dollárba került, és amelynek következtében emberek milliói veszítették el állásukat és az otthonukat. Az Inside Job alapos kutatáson, és az üzletág belfenteseivel, politikusokkal és újságírókkal készített interjúkon keresztül mutatja be a csaló üzlet felemelkedését, és lerántja a leplet a mérgező összefonódásról a politikusok, a szabályozók és az egyetemi professzorok között.”

Nos, a film szervesen illeszkedett a Michael Moore nevével fémjelzett amerikai dokumentumfilm vonulatba. Ami (mármost az amerikai dokumentumfilm) jó is, meg nem is. Jó, mert fontos témához nyúl, mert gondolatébresztő, mert szinte „játékfilmesen” izgalmas. És nem jó, mert tendenciózus, mert leegyszerűsítő, azaz a világot – amerikaiasan – jókra és rosszakra osztja, mert elfogult.

A 2008-ban kitört és azóta sem igazán enyhülő globális pénzügyi válság okát a film készítői elsősorban a bankárok mohóságában vélik megragadni, amit csak támogatott a politikusok és a tudósok pénzéhsége. A pénzügyi nagyüzem olyan rendkívül bonyolult termékeket dolgozott ki (derivatívák), amelyek elfedték a mögöttük álló konstrukciók kockázatos mivoltát, amelyet a nagy hitelminősítők a legjobb osztállyal láttak el, s amelyek szigorú szabályozásától a hatóságok valamilyen oknál fogva eltekintettek. A derivatív termékek (vagy más néven származtatott termékek) nem a 2008-as időszak vívmányai, de a globális válságot is ilyen, úgynevezett toxikus eszközök terjesztették, amelyek mögött, több áttételen keresztül, a gyenge minőségű (sub-prime) amerikai jelzáloghitel álltak fedezetként. Amikor az amerikai ingatlanbuborék kipukkadt (tehát amikor a hitellel terhelt lakások értéke már nem adott fedezetet ezekre a papírokra), ezek az eszközök elértéktelenedtek. Azok a bankok, biztosítók pedig, amelyek jól bevásároltak belőlük, vagy tönkrementek, vagy

csak az állam segítségével (adófizetői pénzből) voltak megmenthetők. És mivel, lévén a globalizáció korát éljük, a pénzügyi tranzakciók nem álltak meg a nemzetállamok határainál, azaz a világ más tájain is súlyos problémák keletkeztek a mérgező eszközök miatt. Amiről a film már nem szól: a toxikus eszközök miatt bajba került pénzügyi intézmények megmentése hatalmas terheket rótt az államokra, ami szuverén adósságválsággal súlyosbította az egyébként sem könnyed pénzügyi krízist.

„Valóban csak és kizárólag a bankárok hibásak mindezt?” – tette fel a kérdést a film utáni vitát, beszélgetést vezető Király Júlia MNB-alelnök. Ő érthetően védte a mundér becsületét, de ezzel együtt is egyet kell és lehet érteni vele. A pénzügyi ipar inkább kiszolgálta a rendszert, semmint előidézte a bajokat. Ha az amerikai álom része az olcsó hitelből vett szép ingatlan, nosza, akkor megalkotjuk az ehhez szükséges konstrukciót – gondolhatták a bankárok. És az előző évtizedek szinte töretlen növekedése bizonyára elaltatta a „kockázati éberségüket” – tesszük ehhez hozzá.

A pénzügyi termékgyár „vívmányai” közül valószínűleg a derivatívák a legnehezebben érthető és átlátható konstrukciók, ezzel együtt a pénzügyi piacok fejlődésének ezek az innovációk nagy lökést adtak. Ugyanakkor azt a vitavezető is elismerte, hogy a derivatívák közül a CDS-ek (Credit Default Swap) kifejezetten rossz konstrukciók. (A CDS vevője akkor jut pénzhez, ha az általa vásárolt papír mögötti hitel befuccsol.)

A film felvetette a pénzügyi piacok, különösen a derivatívák szabályozásának kérdését is. A résztvevők osztották azt a nézetet, hogy a szabályozást át kell gondolni. Figyelmeztettek ugyanakkor arra, hogy az optimális szint megtalálása az egyik legfontosabb kérdés, hiszen a túlszabályozás megbénítja a piac működését, az alulszabályozás viszont rendszerszintű visszaélésekre ad lehetőséget. Elhangzott az is, hogy a szabályozás átgondolása a válságok után, azok tapasztalatainak összegzését követően aktuális, hiszen ha már a válság előtt megtörtént volna, akkor nem alakult volna ki a krízis, ezért a szabályozás átgondolása sem vált volna szükségessé.

A pénzügyi világban érthetően hatalmas összegek forognak, és nem csak intézményi szinten. E világ vezetői forintban mérve milliárdokat tesznek zsebre a munkájukért, amit a film nem győzött eléggé hangsúlyozni. Vita alakult ki arról, hogy sok-e ez a pénz önmagában, a jól végzett munka ellenértékéért, jogosak-e ezek a kifizetések, ha az alapjuk valamilyen időlegesen felfújott lufi, vagy minden úgy jó, ahogyan van.

Többen gondolták úgy, hogy a bankárfizetések és bónuszok, még ha teljesen tisztességesen és gazdaságilag indokoltan lettek is „megkeresve”, növelik a világban meglévő igazságtalanságot, gyengítik az adott társadalom kohézióját, s ezzel hozzájárulnak a társadalmi fenntarthatatlansághoz. Mások úgy vélték, hogy a jogosan megkeresett pénz jár, s ha az éppen 420 millió dollár, akkor annyi, ha pedig 10 millió, akkor annyi.

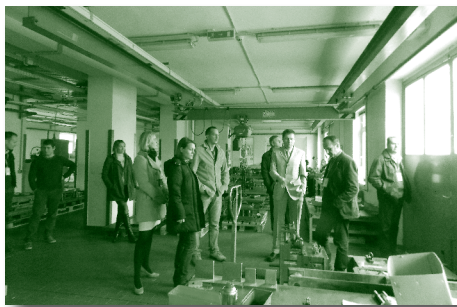
Összegezvén a beszélgetést arra juthatunk, hogy a film elgondolkodtat, felvet fontos témákat (pl. szabályozás), példákkal segíti a sub-prime papírok értékpapírosítási folyamatának megértését, de meglehetősen leegyszerűsítve és egyoldalúan mutatja be a válság kirobbanásának vélt előidézőit. A világ és a pénzügyi folyamatok valószínűleg lényegesen összetettebbek és bonyolultabbak annál, semmint hogy egy akár kétórás dokumentumfilmben is át lehessen látni őket. Még egy kevésbé preconcepciózus dokumentumfilmben sem.

Bognár Károly / KÖVET

Céglátogatás az OBO Bettermann-nál

Családias hangulatban, az érdeklődők aktív részvételével zajlott a november 21-i céglátogatás az OBO Bettermann Hungary Kft.-nél. Szántó Gabriella, PR-, kommunikációs és CSR-munkatárs elsőként az OBO Bettermann cégcsoportot, illetve a magyarországi leányvállalatot mutatta be. Az OBO villanszerelési anyagok és elektromos szerelvények gyártásával foglalkozik. A német tulajdonos, Ulrich L. Bettermann 1993-ban alapította a magyar vállalatot. Kezdetben kereskedelmi tevékenységet folytattak, majd 1994 telén kezdtek meg a rögzítés-technikai anyagok összeszerelését. Az OBO Bettermann Hungary Kft. dinamikus fejlődésének köszönhetően három év alatt kinőtte budapesti ingatlanát, ezért 1996-ban barnamezős beruhásként vásárolta meg Bugyi község határában 20 hektár területű mai telephelyét. Mára a vállalat több mint 600 munkavállalójával a régió egyik legnagyobb munkaadója.

A vállalat meghatározó szerepet tölt be a helyi közösségek életében, így a társadalmi felelősségvállalás terén végzett tevékenységével elsősorban a munkavállalókat, a nagyközségi lakóit, valamint a régiót célozza meg. Megtudhattuk, hogy az OBO számos kezdeményezés mellé áll, elsősorban a sportban és a kultú-

rában nyújt segítséget helyi egyesületeknek és alapítványoknak. A hiányszakmák pótlása érdekében egy szigetszentmiklósi, illetve egy dabasi középiskolában gépgyártás-technológus és szerszámkészítő-képzés beindítását is támogatta. Számos alapítvánnyal működik együtt a fogyatékos, illetve hátrányos helyzetű emberek megsegítéséért, többek között az Értetek Veletek Fogyatékosokért Közhasznú Alapítvánnyal és a Nemzetközi Pető Intézettel. A munkatársak egészségének megőrzése érdekében vezette be a vállalat a „Fit mit OBO” programot, továbbá rendszeresen tartanak egészségügyi szűrővizsgálatokat, valamint véradásokat is szerveznek. A dohányzásról leszokni kívánó munkavállalóknak a közelmúltban Dohányfüstmentes munkahely programot hirdettek. Az OBO Bettermann 2011-ben

Kerékpáros-barát munkahely elismerést nyert el, illetve az idén ősszel a Bringázz a munkába! kampány során nagyvállalati kategóriában első helyen végzett. Az ipari parkhoz vezető kerékpárút kiépítésében szintén részt vettek, a cég 100 éves születésnapja alkalmából pedig 100 fát ültettek a településen.

Kiss Csaba minőségirányítási megbízott érdekes előadásán keresztül megismerhettük a vállalat hulladék- és energiagazdálkodás területén elért eddigi eredményeit. A már meglévő napelem- és napkollektoros rendszer mellett bemutatták az új logisztikai csarnok építése során alkalmazott energiatakarékos megoldásokat is. A környezetbarát üzemeltetési lehetőségekről az OBO gyakorlati programjában részt vevő, frissen végzett mérnökökkel közreműködésével kötetlen beszélgetést folytattak a résztvevők.

A prezentációkat követően a céglátogatás résztvevői megtekintették az ipari parkot, a raktárakat, a fém- és műanyag-feldolgozó részlegeket. 2013-ra tervezik az új, majdnem 10 000 m² területű, és több mint 9 méter belmagasságú logisztikai csarnok átadását. Az új beruháznak köszönhetően az OBO több mint 100 fő számára teremt további munkahelyeket.

Hézer Judit / KÖVET

Új KÖVET-munkatársak

Hézer Judit

A KÖVET-tel először 2010-ben kerültem kapcsolatba a Zöld Iroda Programban való részvétel során. Akkoriban egy állami háttérintézmény rendezvényeinek szervezéséért voltam felelős. Az említett évben kaptam azt a megtisztelő felkérést, miszerint vegyek részt EU-elnökségi stábtagnaként az EU soros magyar elnökségéhez kapcsolódó rendezvények szervezésében, lebonyolításában. Az elnökségi félévet követően 2011 júliusától a Külügyminisztérium Protokoll Főosztályán protokollreferensként dolgoztam, és vettem részt valamennyi köztársasági elnöki, miniszterelnöki, valamint egyéb magas szintű esemény szervezésében, lebonyolításában.

Több mint 10 éve vagyok az a „láthatatlan ember”, aki mindent előre megszervez, majd folyamatosan ellenőriz, gondoskodik a megkezdett feladatok elvégzéséről, arról, hogy minden olajozottan menjen. A KÖVET-nél elsősorban

a konferenciák, képzések, kiállítások, céglátogatások, tapasztalatcserék szervezése lesz a feladatom.

Izgatóan várom a KÖVET-tagokkal való találkozást, az újdonságok megismerését, és különösen örülök annak, hogy szakmai tudásomat és kapcsolatrendszeremet a kitűzött közös célok megvalósításában kamatoztathatom. Hiszen, „mi lehet jobb annál, mint szeretni, amit csinálunk, és tudni, hogy annak értéke is van?” (Katharine Graham)

Szabó Eszter

A Szent István Egyetem Mezőgazdaság és Környezettudományi Karán Környezetmérnök BSc. szakon végeztem 2011-ben. A Környezetmérnök Msc. szakot szintén itt folytattam, II. éves vagyok talaj-, vízvédelmi és informatika specializáción. A nyári szakmai gyakorlat ideje alatt kerültem a KÖVET-hez, ahol jelenleg is gyakorolok vagyok. Többek között bekapcsolódtam

az Ablakon Bedobott Pénz Programba, a Zöld Iroda Versenybe, betekinhettem a Környezetvédelmi Munkacsoport munkájába. Diplomadolgozatom témájaként a karbonlábnyom témakörét választottam, annak kiszámításával foglalkozom.

Szikora Ferenc

A KÖVET Egyesületnél 2012. június óta dolgozom gyakornokként. Emellett a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem hallgatója vagyok Környezetmérnöki mesterszakon. Szerencsésnek mondhatom magam, hiszen az egyesületen belül olyan területeken tevékenykedem, amelyekkel a jövőben is szeretnék foglalkozni. Szervezője és résztvevője voltam többek közt a Jövőképzés nyári egyetemnek, a KÖVET-konferenciának, részt vettem a céglátogatásokon, auditokon. Remélem, hogy a jövőben még sok tapasztalatot szerzek KÖVET-munkatársként, és kíváncsian várom az új kihívásokat.

Újabb irodák léptek a zöldülés útjára

A KÖVET Egyesület vezetésével az Európai Zöld Iroda (EGO) Program keretében hat ország irodái mérik össze teljesítményüket a 2013-as Zöld Iroda Versenyben. A féléves folyamathoz kapcsolódóan a KÖVET immár hatodik alkalommal szervezi meg a hazai erőpróbát.

Harmadik évéhez érkezett az Európai Unió Leonardo da Vinci programja által támogatott EGO Program (Network for Green Office Standardization in the EU). A KÖVET és a partnerek célja egy egységes európai tréninganyag és sztenderdek kidolgozása, amelyek segítségével a vállalatok és intézmények zöld szempontok szerint formálhatják irodai működésüket. A program kiemelt figyelmet fordít az egészséges munkavégzésre és a munkatársak „jólétére”, emellett pedig lehetővé teszi, hogy a szervezetek évről évre javíthassák irodai működésük környezeti teljesítményét.

A KÖVET 15 éves tapasztalataira alapozva az elmúlt két év folyamán a partnerség különböző eszközeit és oktatóanyagokat fejlesztett ki. Ezek segítségével a programban résztvevő irodák a nemzeti és az európai szintű verseny keretében alakítják ki zöld irodai működésüket, és mérik össze

teljesítményüket. A kizárólag irodai tevékenységet végző szervezetek mellett termelő vállalatok is részt vesznek a tanulási folyamatban, hiszen náluk lényeges fenntarthatósági célkitűzés lehet a főtevékenység mellett az irodai munka zöldítése is.

A hazai verseny keretében kétnapos tréningen vettek részt az indulók, amely a zöld irodai működést mint strukturált, környezeti szempontú fejlesztési folyamatot mutatta be a PDCA (plan-do-check-act) rendszer keretébe helyezve. A képzés két napja alatt a résztvevők rövid szekciók keretében ül-

tették át az elméleti tudást a gyakorlatba, majd ezek elemzésével közösen találták meg a lehetséges fejlesztési pontokat. Belekóstolhattak továbbá a Zöld Iroda-csapat megszervezésébe, a munkatársak bevonásába és motiválásába, a zöld kommunikáció kihívásiba, a megtakarítási lehetőségekbe, valamint az irodai ökológiai lábnyom kiszámításába is. A képzés az interaktivitáson és a tapasztalati tanuláson alapult, ahol a résztvevők megismerték a zöld irodai működés megvalósításának teljes folyamatát, betekinthe-

tek egy korábbi Zöld Iroda-díjazott jó gyakorlataiba, valamint ízelítőt kaptak a zöld irodaházak által nyújtott előnyökből is. A tananyagból sikeres vizsgát tett résztvevő véleménye jól szemlélteti a folyamat fontosságát:

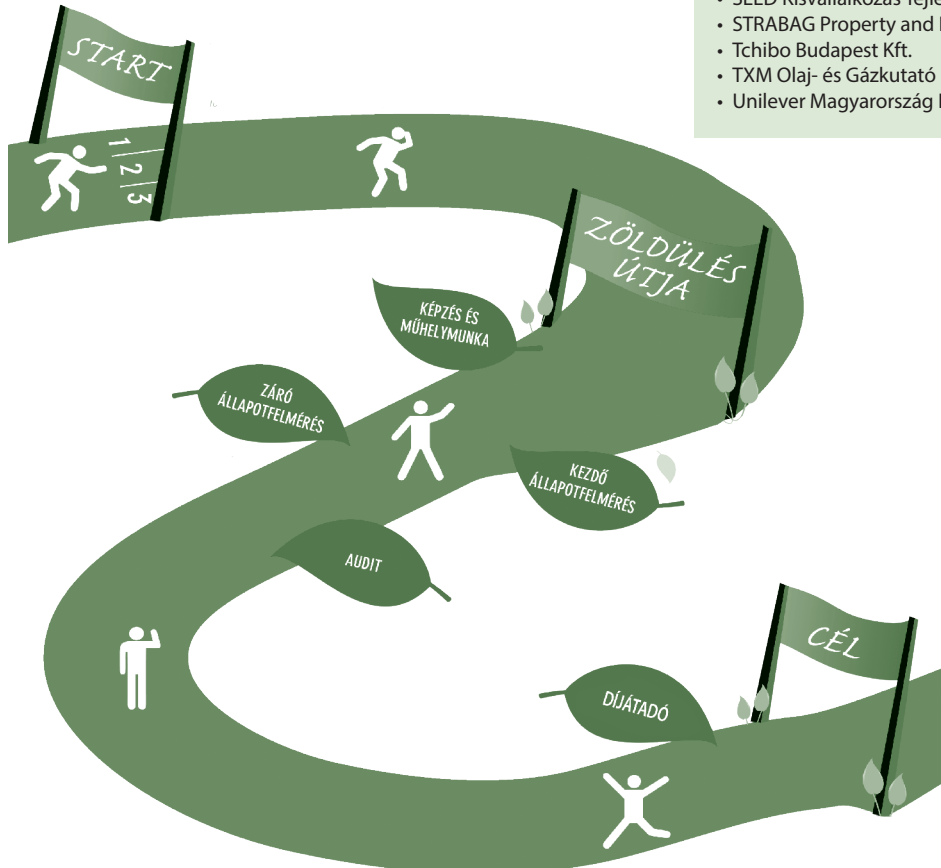
„Az eredménytől függetlenül nagyon-nagyon hasznos volt a Zöld Iroda

kiepítés folyamatát így rövid idő alatt, kicsiben végigcsinálni, nagyon jól összeállt a kép!”

A versenyzők az ökotérképezés módszerével, az irodai ökolábnyom-kalkulátor kitöltésével, valamint az ellenőrző lista és környezeti „időjárás-jelentés” segítségével mérik fel irodájuk kiindulási állapotát és a fejlesztésre szoruló területeket. A felmérés eredményeként minden iroda elkészíti saját akcióprogramját és kommunikációs tervét, amelyek egyfajta vezérfonalként támogatják a zöld fejlesztések és programok megvalósulását. A versenyzők négy hónapig haladnak a zöldülés útján, majd a KÖVET szakértők helyszíni audit keretében vizsgálják meg az elért eredményeket és a jövőbeni célkitűzéseket.

A 2013-as Zöld Iroda Verseny május 30-án zárul, amikor díjátadóval, egész napos kiállítással és workshopokkal várják a látogatókat a Zöld Iroda Napon. További részletekért látogasson el a www.zoldiroda.hu oldalra!

Halmavánszki Rita / KÖVET

A 2013-as Zöld Iroda Verseny résztvevői:

- Budapest Bank Zrt.
- Budapest Főváros XI. kerület Újbuda Önkormányzata Polgármesteri Hivatal
- Contitech Rubber Industrial Kft.
- Heineken Hungária Sörgyárak Zrt.
- Mars Magyarország Kisállateledel Gyártó Kft.
- Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.
- Portus Buda Group Zrt.
- Process Solutions Kft.
- SAP Hungary Kft.
- SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány
- STRABAG Property and Facility Services Zrt.
- Tchibo Budapest Kft.
- TXM Olaj- és Gázkutató Kft.
- Unilever Magyarország Kft.

Az EGO program partnerei:

Felkészülni a kiszámíthatatlanra

A KPMG „Expect the Unexpected” című nemzetközi tanulmányában bemutatott legfőbb globális erők egymásra is hatást gyakorolva beláthatatlan változásokat fognak előidézni az elkövetkezendő évtizedekben. Az üzleti szereplők legfőbb feladata most, hogy átgondolják a működésükben, értékláncukban rejlő kockázatokat és üzleti lehetőségeket és biztosítsák működésük fenntarthatóságát.

A KPMG „Expect the Unexpected” című tanulmánya rámutat arra, hogy ha az emberiség a jelenlegi életvitelén nem változtat, a népesség további növekedésével 2035-ig az energiatermelésből származó CO₂ 20 százalékkal, a nyersanyag-kitermelés 55 százalékkal, az élelmiszerigény 50 százalékkal, a víz-igény pedig 53 százalékkal fog nőni. Szabó István, a KPMG fenntarthatósági szolgáltatásainak menedzsere szerint ezek beláthatatlan károkat fognak okozni az ökoszisztémában.

„A globális folyamatok helyi szinten is éreztetik hatásukat, ezért várhatóan árnövekedéssel és ingadozásokkal kell számol-

nunk. Sok új szabályozás jöhet létre, megváltoznak a fogyasztói preferenciák, és a termelési folyamatokat is át kell majd alakítani az erőforrásoknak megfelelően. A vállalatoknak már most el kell kezdeniük kidolgozni terveiket erre az időszakra” – hangsúlyozta Szabó István az október 16-i Fenntarthatósági megatrendek című konferencián. Szerinte az üzleti szféra szereplőinek legfontosabb feladatai közé tartozik az újfajta kockázatok és lehetőségek feltérképezése, különösen a szabályozói, reputációs, jogi, piaci és társadalmi területeken. „A fenntarthatóságot a vállalati stratégia részévé kell tenni. Fontos lépés a jelentéskészítés is, hiszen ezáltal lehet hitelesen bemutatni az átláthatóságot, a cég gazdasági, társadalmi, környezeti hatásait. Tovább kell fejleszteni az indikátor- és monitoringrendszereket, hogy a gazdasági, társadalmi változásokat minél gyorsabban követni lehessen, és reagálni lehessen rájuk” – hívta fel a figyelmet a KPMG szakértője.

A KPMG tanulmánya az egyes iparágakat fenntarthatósági kockázatok és érett-

ség alapján is kategorizálta. A jelentős környezeti lábnyomú és kockázatos, fejlett belső kontrollmechanizmusokkal rendelkező és innováció intenzív iparágak, mint például az olaj- és gázipar, az energetika, fémipar, erősödő társadalmi és szabályozói nyomásra számíthatnak. A technológiafüggő iparágak, például a közlekedés és a szállítás egyik legfontosabb dilemmája, miként tudják elválasztani a környezeti hatásokat növekedésétől, és hogyan tudnak költséghatékonyan működni úgy, hogy közben a legújabb technológiák megvételeire kell áldozniuk. Az ún. megoldáskínálók (például telekommunikáció, autóipar, vegyipar) az elmúlt években számottevően fejlődtek a környezeti hatások mérséklése terén, és innovatív megoldásaikkal más iparág szereplőit is segíthetik ebben. A feltörekvő iparágak, mint például az élelmiszeripar, a legkevésbé felkészült iparágakhoz tartozik, így itt van a legtöbb fejlesztési lehetőség fenntarthatósági szempontból.

Új KÖVET-tagok

Unilever Magyarország Kft.

Az Unilever világszerte több mint 400 márkával mintegy 190 országban van jelen az élelmiszerek, kozmetikumok és háztartási tisztítószerek piacán. Az Unilever 2010-től egy új szemléletre és három pillérré épülő, hosszú távú fenntarthatósági terv megvalósításába kezdett, amelyben vállalta, hogy felére csökkenti környezetterhelését. A vállalat által kidolgozott Unilever Fenntarthatósági Terv nem csupán a saját vállalati működéséből származó káros hatások csökkentésére, de a termékei teljes életciklusára koncentrálnak.

Az Unilever Magyarországon is arra törekszik, hogy minél jobban segítse a társadalmat és csökkentse környezetterhelését. A 120 éve működő Unilever hazai leányvállalata 1991-ben jött létre. Az Unilever Magyarország Kft. három gyárral rendelkezik: a Nyírbátori Háztartás-vegyipari Gyárral, a Veszprémi Jégkrémgyárral és a Röskei Élelmiszergyárral. Hazánkban 435 munkavállalót foglalkoztat, a gyárakkal együtt dolgozóinak száma 1014 fő.

További információ:

Vince Beáta, kommunikációs vezető
+36 20 9726 669
beata.vince@unilever.com
www.unilever.hu

Soltub Kft.

Az 1999-ben alakult Soltub Kft. a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek előállításának területén működő gazdaságok, illetve a természetést koordináló cégek tevékenységében vállal szolgáltatási szerepet. Fontosabb tevékenységei: üzleti tanácsadás, természettudományi, műszaki kutatás, -fejlesztés, mérnöki tevékenységek, felnőttoktatás, adatfeldolgozás. A jövőben újabb tevékenységekkel bővíti szolgáltatásait, elsősorban olyanokkal, amelyek a mezőgazdaságban előállított termékek nyomomonkövetésével, az élelmiszerbiztonsággal, illetve a környezettudatos gazdálkodással kapcsolatosak.

További információ:

Hajdú Zoltán, ügyvezető igazgató
soltub@soltub.hu
www.soltub.hu

KÖVET-tagvállalatok az Év bankja cím nyertesei között

Az OTP Bank lett a MasterCard – év bankja 2012. verseny fődíjasa. Az OTP Bank az év során megőrizte erős tőkehelyzetét, emellett fejlesztette e-bankolási technológiáit, amelynek eredményeképpen az idén bevezetett „Az év mobilkészlet alkalmazása” kategóriában is az első helyen végzett – áll a MasterCard sajtóközleményében. A verseny másik nagy nyertese idén a MagNet Magyar Közösségi Bank lett. A pénzintézet „Az év társadalmilag felelős bankja” és „Az év lakossági hitelterméke” kategóriában is első helyet szerzett. A zsűri ebben az évben a MagNet Bank Mentor hitelterméket tartotta első helyre érdemesnek „Az év lakossági hitelterméke” kategóriában.

„Az év társadalmilag felelős bankja” kategória külön felkért, a CSR-ben kompetens szakemberekből álló zsűrije a tavalyi évhez hasonlóan, 2012-ben is az aktív társadalmi szerepét szolgáltatásai szintjén is megjelenítő MagNet Bankot tartotta a legjobbnak. A pénzintézet banki nyereségének 10%-áról közel 10000 ügyfele rendelkezik, 92 hazai közhasznú civil szervezet javára.

Greeneration – A KÖVET Zöld Iroda Programja fiataloknak

A KÖVET Egyesület fontosnak tartja, hogy a fenntarthatóság a fiatalok mindennapos szemléletévé és gyakorlatává váljon. Ezért indítja útjára a 2012–2013-as tanévben a Greeneration című programját, amelynek keretében abban a nemzedékben szeretné elmélyíteni a környezettudatosságot és a fenntarthatóság szemléletét, amely a közeljövőben lép majd a munkaerőpiacra. 2013 tavaszán öt nagy vidéki egyetem karrierexpóján vesz részt a Greeneration rendezvénykamion, amely kézzelfoghatóan, testközelből mutatja be, milyen lehet egy irodai környezet, ha azt tudatosan, környezet- és emberbarát módon működtetik. A felsőoktatásban részt vevő hallgatók a helyszínen első kézből tájékozódhatnak olyan környezeti és társadalmi problémákról, mint az energiahatékonyság, a túlfogyasztás, a méltányos kereskedelem és a környezettudatosság egyéb dimenziói. A Greeneration kampány célja, hogy azok a pályakezdő fiatalok, akik még kevés ismer-

rettel rendelkeznek a fenntarthatóság munkahelyi dimenzióiról, információhoz jussanak az irodák környezeti terheiről és ehhez kapcsolódóan a megtakarítási lehetőségekről.

A program hangsúlyos része a kommunikáció, amely elsősorban a felsőoktatásban részt vevő generáció körében népszerű virtuális felületeken, az interneten és a közösségi médiában is zajlik majd, és számos interaktív és edukációs elemet tartalmaz.

A Greeneration Roadshow állomásai:

- Szeged: 2013. március 27.
- Győr: 2013. április 8 – 9.
- Miskolc: 2013. április 10.
- Debrecen: 2013. április 24.
- Pécs: 2013. április 15 – 16.

A KÖVET Greeneration programja az Új Magyarország program keretében, a KEOP-6.1.0/B/11-2011-0090 pályázat segítségével valósul meg.

Csizmadia Edit/KÖVET

Márta Irén kapta a CSR Kiválóság Díjat

Márta Irén, a Holcim Hungária Zrt. vállalati kapcsolatok és kommunikációs igazgatója nyerte el idén a CSR Kiválóság Díjat. A díjjal azt a példamutató egyéni teljesítményt jutalmazták, amely nagymértékben hozzájárul a vállalati felelősség terjedéséhez. A vállalat az elmúlt években számos elismerésben részesült. Márta Irén nevéhez kapcsolódik számos, a fenntartható építészettel és társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos kezdeményezés, amelyek célja a fenntartható építészeti és a CSR kultúra szélesebb körű megismertetése Magyarországon. Mindezt a vállalati pozícióján túlmutatóan, szakmailag és emberileg is személyes elkötelezettséggel végzi. A CSR különböző területein számos szervezet vezetőségének tagja vagy alapítója, elnökségi tagként a KÖVET munkájában is részt vesz. „Nagy megtiszteltetés számomra, hogy átvehettem ezt az elismerést. Ez a díj nem csak egyéni érdem, hanem csapatmunka eredménye, hiszen valamennyi programunkat csak úgy tudtuk és tudjuk a jövőben is megvalósítani, hogy munkatársaimmal együtt dolgozunk a közösség érdekében” – mondta Márta Irén.

Kiribati

Nemrégiben történt. Egy nagyvállalatnál tárgyaltam, fenntarthatósági szolgáltatásaink közül ajánlottam figyelmükbe néhányat. A kommunikációs vezető, jellemző módon a téma felelőse, helyet, teával kínált. És elindult a beszélgetés.

„Nem akarom megbántani – kezdte –, de nálunk a menedzsmentnek kisebb dolga is nagyobb a fenntarthatóságnál. Ez a téma a prioritási listánkon az utolsó utáni helyen szerepel.” Nem tudtam palástolni a megütözöttségemet. Egy pillanatig gondolkodtam, mit is mondhatnék. Végül kiböktem: „Nem engem bánt meg, hanem a természetet.”

Most rajta volt a sor, ő döbbsent meg, és gondolkodott el. Innentől kezdve némileg együttérzőbb hangnemre váltott. Mindazonáltal mind a ketten éreztük, hogy nem ugyanazt a nyelvet beszéljük. Üzlet természetesen nem lett.

A dolog azóta sem hagy nyugodni. Mégpedig a tárgyalópartnerem kijelentésében benne rejő mélységes cinizmus nem hagy nyugodni, és az a kék, ahogyan az illető kigörgette ezeket a szavakat a száján, külön megízelve mindegyiket. Mintha ezt mond-

ta volna: „Mi itt komoly dolgokkal foglalkozunk, nem holmi megfoghatatlan, zavaros, bizonytalan, a jövő kódéba vesző fantazmagóriákkal. Ha titeket ilyesmi érdekel, ám legyen, de minket hagyjatok békén ezzel!”

És ez az ember valószínűleg nincs egyedül. Minden bizonnyal nagyon sokan vélekednek hasonlóan a fenntarthatóságról: „Nem üzlet, tehát komolytalan.” Vagy esetleg belátják, hogy tényleg fontos a téma, de hát a világ már úgyis menthetetlen, nincs mit tenni, úgyhogy: carpe diem!

Nincsenek mindenkinek tetemes anyagi eszközei, amelyekkel küzdhet a fenntarthatatlanság ellen, de mindenkinek vannak eszközei, amelyekkel tehet a fenntarthatóságért. Egy kicsi, néhány fős cég bemutatkozásában olvastam: „A fenntarthatóságért a magunk módján mi is teszünk. Először, nem állunk cinikusán a kérdéshez, és nem bagatellizáljuk el a problémát.” Ez nagyon fontos, és még pénz sem kell hozzá!

Mert van már annyi bizonyíték a világ, a jelenlegi folyamatok fenntarthatatlanságára (gondoljunk csak a klímaváltozásra, a felgyorsult fajkihálásra, a növekvő társadalmi

egyenlőtlenségekre, a gazdaságok vergődésére), hogy nem dughatjuk fejünket a homokba, mondván, minket ez úgysem érint. Az átlaghőmérséklet emelkedése nem fog megállni a szomszéd portájánál. És az aszály sem, a vad viharok sem, a szegénylázadások és az ökológiai katasztrófák sem. Ez nem néhány ember, néhány nemzet magánügye. Ez mindannyiunk ügye. Ha emberek vagyunk, itt nem lehet helye cinizmusnak.

Kiribati kis szigetcsoport a Csendes-óceánon, félúton Hawaii és Ausztrália között. Körülbelül 100 ezer ember lakja. És ez a 100 ezer ember lassan elkezd csomagolni, mert az óceán belátható időn belül elnyeli az országukat. Ma 100 ezren menekülnek egyik országból a másikba, holnap 100 millióan, holnapután pedig...

Holnapután pedig lehet, hogy nekünk magunknak is szedelődözni kell. S akkor talán előbbre ugrik néhány helyet a prioritási listán a fenntarthatóság ügye annál a nagy cégnél is, ahol nem akartak engem megbántani.

Bognár Károly / KÖVET

CSR Piac 2013

Felelős és példamutató vállalatok vására

2013. április 18-án harmadik alkalommal, az Európai CSR Díjért zajló nemzeti verseny győzteseinek kihirdetésével egy időben rendezi meg az Európa több országában már évek óta nagy népszerűségnek örvendő CSR Piac kiállítást a KÖVET Egyesület.

A KÖVET ismét pályázatot hirdetett a környezetért és a társadalomért, munkavállalóikért és fogyasztóikért felelősséget érző hazai kis-, közép és nagyvállalatok számára, amelyek tevékenységüket is ezen szempontok szerint alakítják, és alkalmazzák a felelős vállalatirányítás eszközeit. A CSR Piac a CSR Europe által 2005-ben újtárra indított kezdeményezés, mely informális környezetben biztosít lehetőséget a vállalati társadalmi felelősségvállalás jó gyakorlatainak megosztására. Vonzereje a személyes tapasztalatcsere lehetősége, ahol a vállalatok a CSR területén bevezetett innovatív és példaértékű megoldásaikat mutatják be az érdeklődőknek, akik így megismerhetik a számukra releváns problémák megoldásait, valamint új ötletekkel is gazdagodhatnak. Újdonság, hogy 2013-ban először kerül átadásra az első Európai CSR Díj, amelyre innovatív és nagyhatású, nem üzleti partnerrel való együttműködésben megvalósult projektekkel lehet pályázni. A díjat az EU Bizottság alapította a társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos jó gyakorlatok népszerűsítése érdekében, melyre partnerszervezeteken keresztül 28 országból, közöttük Magyarországról is lehet pályázni. Az Európai CSR Díjért zajló nemzeti versenyt hazánkban a KÖVET Egyesület koordinálja. Az Európai CSR Díjat kisvállalati és nagyvállalati kategóriákban elnyerő magyar cégek nevét a CSR Piac napján hirdetjük ki, miután a shortlistre kerülők nyílt workshop keretében bemutatták projektjeiket. "Az új díj reflektorfénybe helyezi a CSR-ban kiváló európai vállalatokat. Óriási lehetőséget jelent ez azoknak, akiknek eredményei eddig rejtve maradtak a nagyközönség előtt, s itt különösen a kisvállalkozások jöhetnek szóba. A vállalatok társadalmi felelősségvállalása kulcskérdés a versenyképes, innovatív és befogadó Európa számára" – mondta Antonio Tajani, az Európai Bizottság alelnöke.

A 2009-es és a 2011-es CSR Piachoz hasonlóan a 2013. április 18-i CSR Piac kiállításon megtekinthető megoldásokat a KÖVET által felkért szakértő zsűri választja ki a pályázók jó gyakorlatai közül. A bemutat-

désekkel is újra lehet pályázni abban az esetben, ha a programot az eltelt idő alatt továbbfejlesztették. Egy szervezet valamennyi rá vonatkozó kategóriában és több intézkedéssel (max. 4 db CSR intézkedés) is pályázhat.

A 2011-es kiállításon – amelyet Magyarország EU-elnökségének hivatalos kísérőrendezvényeként rendeztük meg – 40 cég összesen 65 különböző CSR-intézkedéssel és Valóban Felelős Vállalat modellel jelent meg, amelyet több mint 450 látogató tekintett meg a Milenárison. A 2011 Legkiválóbb CSR Megoldása Díjat az ELMŰ-ÉMÁSZ-MÁSZ Társaságcsoporthoz Energiapersely-Energiasuli programja kapta, az év Valóban Felelős Vállalata címet pedig a MagNet Magyar Közösségi Bank Zrt. érdemelte ki. A szakmai zsűri három további különdíjat is kiosztott: a KKV különdíjat a szekszárdi Ízlelő Családbarát étterem, az Önkéntesség különdíjat a Coca-Cola HBC Magyarország Kft. kapta, a Skanska Property Hungary Kft.-t pedig a Környezettudatos Vállalatirányítás különdíjjal jutalmazták, a közönségdíjat a Szegedi Tudományegyetem József Attila Tanulmányi és Információs Központ Igazgatóságának Zöld kommandó elnevezésű CSR-intézkedése vihette el. „A CSR nem l'art pour l'art műfaj. Konceptió, elköteleződés, hosszú távú gondolkodás, felelősség van benne. Fontos, hogy megmutassuk a nagyközönségnek és a szakmának is, amit csinálunk. Tanuljunk egymástól, segítsük egymást ötletekkel. Frisset, minőségít, emberit általában a piacon kapunk – legyen szó termékről, odafigyelésről, szóról, kapcsolatról. Ezért kell ott lenni a CSR Piacon! Mi visszajárunk...” – biztatja a leendő pályázókat Nemes-Smucz Katalin, az ELMŰ-ÉMÁSZ Társaságcsoporthoz marketing osztályvezetője.

tott esetek a rendezvény alkalmából kiadott CSR Piac 2013 kiállítási katalógusban összegyűjtve, nyomtatott formában is megjelennek, valamint a www.csрпиac.hu honlapon is olvashatók lesznek.

A CSR Piacon bemutatott megoldások közül a zsűri több kategóriában is nyertest hirdet majd: 2013 Legkiválóbb CSR Megoldása Díj, 2013 Valóban Felelős Vállalata Díj, Kisvállalati különdíj, Környezettudatos Vállalatirányítás Különdíj, amelyek pályázati feltételei a www.kovet.hu és a www.csрпиac.hu oldalon egyaránt olvashatók. A pályázaton bármely hazai vállalat részt vehet. A szándéknyilatkozatokat 2013. január 18. éjfélig, a pályázati űrlapokat 2013. február 21-ig kell eljuttatni a KÖVET számára. A CSR Piac 2009 és 2011 kiállításra beadott CSR intézke-

Mesés zöldülés

Mimó és Csipek nem hétköznapi figurák, hiszen nem kevesebbre hivatottak, mint a legkisebbekkel megismertetni a zöld gondolatokat, hogy számukra már alapélmény legyen a környezettudatosság.

Mimó és Csipek megszületésüket egy túllontúl nagy kíváncsisággal megáldott kisgyermeknek köszönhetik, aki folyamatos kérdezéseivel arra ösztönözte édesanyját, hogy mindenről beszámoljon, mindent mesébe foglaljon. Adott esetben még a szelektív hulladékgyűjtést is! A konyhában rögtönzött meséből pedig lassan létrejött a **Bábozd zöldre az otthonod!** komplex környezeti nevelési program ötlete. De hogy az elképzelésből valóság váljon, ahhoz még sok mindenki munkája, részvétele kellett. Például az Európalánta Egyesület: befogadták a programot, hiszen az egyesület céljaival, tevékenységeivel teljesen összhangban állt. Az Európalánta Egyesület három területen – Tudatos társadalom, Tolerancia-nevelés, Környezettudatos gondolkodás – szólítja meg az óvodás és kisiskolás korosztályokat, hogy olyan polgárok vállaljanak belőlük, akik öntevékenyen részei lehetnek majd jövőjük és a társadalmi szerepük alakításában.

A program attól program, hogy a szórakoztatás álcája mögé bújtatott információk átadása komoly szakmai munka során alakult ki. Ebben a **Magyar Környezeti Nevelési Egyesület** szakemberei segítettek: a mondanó, az üzenet olyan formában legyen megfogalmazva, amit az óvodások már megértenek valamint, hogy a „tanultak” rögzítése is minél sokfélébb, minél játékosabb formában valósuljon meg. A Bábozd zöldre az otthonod! programmal először az óvodákban találkozhattak a gyerekek, ahol az óvónők – egy elméleti képzés után – gyakorlati ötleteket is kaphattak a foglalkozáshoz, hogy a „képzés” valóban részévé válhasson az óvodai munkának. Az elmúlt két évben majd **150 óvónő** vett részt a programban, és sajátította el a Bábos Ládikó tartalmának – bábok, mesekönyv és foglalkoztató, társasjátékok, valamint a Zöld Játéktár felhasználási módszereit. A rendezvények alkalmával **22 bábelőadás** során **3000 gyermek** ismerkedhetett meg Mimóval és Csipekkel, valamint a zöld gondolatokkal.

A program sikere mára kinötte az óvodai kereteket. A **Bábozd zöldre az otthonod!** egyre több meghívást kap különböző családi rendezvényekre, ahol a gyerekek töretlen

elkeseredéssel fogadják hőseinket. A színes figurák, a vidám dalok minden alkalommal újabb és újabb lelkes gyerekcsoportokat vonzanak a bábelőadásra. Tapasztalataink alapján a gyerekek a bábelőadást követően a különböző akadálypályákon szívesen tesztelik magukat az új információk birtokában. Halásznak, válogatnak, a szelektív mezőkön lépkednek és gondolkodnak, feszülten figyelnek, ha nem sikerül, újrapróbálják, mert számukra a környezetük megóvása olyan játék, amiért érdemes fáradozni, dolgozni.

E sikeres és hasznos munka folytatásához keressük a partnereket a civil és a vállalati szektorból egyaránt. Olyan felelősen gondolkodó közösségeket, amelyek felismerték, hogy a környezetünk közös érték, amit csak együtt, közösen tudunk megóvni. Számunkra nemcsak az fontos, hogy mi magunk szelektíven gyűjtjük a szemetet vagy éppen virágtartóvá varázsoljunk egy törött teáskannát, hanem hogy ezt a gondolkodást már a legkisebbekkel is megismertessük. Nemcsak megóvni kell számukra a bolygónkat, de a mi felelősségünk az is, hogy olyan polgárokká neveljük őket, akik tovább örökítik a fenntarthatóságát. Mint az a bizonyos kíváncsi gyermek, aki már saját kisöccsének adja tovább a zöld gondolatokat!

Szűcs Krisztina / Európalánta Egyesület

MESEKÖNYV – BÁBELŐADÁS – NEMEZFIGURÁK – egy valóságos mesebirodalom kialakulásának első lépései. Mimó és Csipek a környezettudatos fejlődésüket az erdőben kezdték – **Mimó és Csipek az erdőben** – ahol számos baráttra leltek. Ám Mimó és Csipek folyamatosan fejlődnek, újabb és újabb kihívásokat keresnek, így született meg a folytatás – **Mimó és Csipek a városban** –, hogy például a legkisebbek is megérthessék, mi a különbség az újrahasznosítás és az újrafelhasználás között.

Hogy kik is a mese hősei?

Mimó és Csipek a két környezettudatos mesehős, akik erdei és városi kalandjaik során egyre többet tudnak meg zöld megoldásokról.

Berka bagoly a légszennyezés veszélyeire hívja fel Mimó és Csipek figyelmét.

Cserke róka ökoházából előbújva elmeséli, miért fontos az energiatakarékosság.

Kupacs süni a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról mesél Mimónak és Csipeknek.

Mityó macska az újrahasznosítás elkötelezett híve.

Potyka béka a vízszennyeződés okait és következményeit ecseteli Mimónak és Csipeknek.

A fenntartható fogyasztás vállalati dimenziói

(Folytatás a címlapról)

Az Észak-Amerikai TerraChoice nevű környezeti marketinggel foglalkozó szervezet 2010-es felmérése szerint az általuk megvizsgált több mint 5000 termék 95%-a a „zöldre mosás” legalább egy bűnét elkövette (ld. keretes szöveg). Nagyon gyakori az olyan megalapozatlan kijelentések használata, mint a „zöld” vagy „fenntartható”, melyek további magyarázat nélkül szerepelnek a termékeken. Különösen aggasztónak tartja a szervezet a veszélyes anyagoktól való mentességre utaló hivatkozásokat, melyek jelentős része nem fedti a valóságot (például játékokon). A leggyakrabban előforduló valótlanosságok a következők voltak: bizonyítékok nélküli hivatkozások környezetbarát tulajdonságokra; pontatlan nyelvezet, mint például a „természetes” kifejezés használata; valamint hamisított címkék használata, melyek a termékek külső fél általi tanúsítására utalnak – alaptalanul. Gyakori volt az amerikai Energy Star programra való megalapozatlan hivatkozás is. A tendenciákról a TerraChoice megállapítja, hogy míg 2007-ben a termékek 1%-a volt problémamentes, addig 2010-ben ez az arány mindössze 4,5%-ra nőtt – ez még mindig nagyon alacsony érték.

A helyes kommunikáción kívül a vállalatok alapvető felelőssége, hogy olyan termékeket és szolgáltatásokat állítsanak elő, melyek illeszkednek a fenntartható fejlődés alapvető elveire, ezáltal lehetővé teszik a fogyasztók számára a helyes fogyasztói magatartás gyakorlását. Másképpen fogalmazva, *a fenntarthatóság nem maradhat a vállalkozás kiegészítő tevékenysége, annak az alapvető kompetenciák közé kell épülnie.* A piaci kereslet nem jogosít fel egyetlen vállalkozást sem a környezetet nagymértékben károsító, haszontalan termékek és szolgáltatások előállítására, ráadásul a „felületes környezetvédelem” (azaz a realitásoktól elszakadt kommunikáció vagy az arányaiban csekély intézkedések) is csak ideig-óráig képes megtéveszteni a fogyasztókat.

Ezen kívül azonban a társadalom számára hasznosnak ítélt termékek fogyasztása is problémát okozhat, ha az túl nagy mennyiségben történik, hiszen a környezet szempontjából a környezetterhelés abszolút és nem relatív mértéke a meghatározó. Ezért bármilyen környezetbarát is egy adott termék, ha a fogyasztó azt sűrűn lecseréli, akkor a környezetterhelés végső soron jelentős marad. Ez a probléma jelenik meg a tervezett avultatással (planned obsolescence) kapcsolatban, melynek gondolata az 1930-

as évek nagy gazdasági világválságát követően vált népszerűvé, mint a válságból való kilábalás módja: a gyakoribb újravásárlások keresletet generálnak, ami biztosítja a gazdaság növekedését. A múlt század elején azonban még nem voltak ismertek a fogyasztói társadalom által előidézett környezeti problémák, ezért a tervezett avultatás joggal tűnhetett megoldásnak a gazdaság problémáira. A tervezett avultatás gyakorlata azonban napjainkban is általánosan elterjedt, hiszen a piaci versenyben való fennmaradás egyik hatékony eszköze. Ennek példái a hamar tönkremenő és javíthatatlan (vagy csak nagyon drágán javítható) termékek, vagy akár a divat gyors változásai is – nem csak a ruházati termékek esetében.

A fentiekben bemutatott káros gyakorlatokat a piaci mechanizmusok kényszerítik ki, ezért leküzdésük nem könnyű feladat. A fenntartható fogyasztás azonban lehetőségeket is rejt a vállalkozói szféra számára, melyek mentén elindulva egy új jövő alapjai is lefektethetők.

Kedvező gyakorlatok

A fenntartható fogyasztás elveinek térhódítása mindenekelőtt új piaci lehetőségeket nyit meg a vállalkozások előtt. A szolgáltatásokon alapuló gazdaság új üzleti modellek létrejöttét segíti (ld. például a kerékpár- vagy autómegosztó rendszereket), de a hagyományos termékek piacán is ki lehet tűnni a környezetbarát változatokkal. Mindez innovációra és újfajta értékteremtésre ösztönzi a vállalatokat, ami végül előnyt jelent számukra a piaci versenyben.

A zöldre mosás hét fő bűne a termékeken feltüntetett hivatkozások tekintetében:

1. A környezeti kiválóság túl szűken való értelmezése (pl. egy jellemzőre való fókuszálás a teljes kép helyett).
2. Olyan kijelentés, amelyet nem igazol könnyen elérhető vagy harmadik fél által tanúsított információ.
3. Túlságosan hanyagul vagy tágan értelmezett hivatkozás: „természetes anyagok felhasználásával”, „környezetbarát”.
4. Irreleváns információk a terméken: CFC-mentes (miközben a CFC-k használatát törvény tiltja).
5. Valós állítások, melyek azonban elterelik a figyelmet a termék lényeges tulajdonságairól (pl. bio-cigaretta).
6. Hamis hivatkozások: pl. az Energy Star címke használat, amikor az nem indokolt.
7. Harmadik fél általi tanúsítást bizonygató hamis címkék.

Forrás: TerraChoice, 2010

A fenntartható fogyasztás megvalósítása megkívánja a különböző érintettek szoros együttműködését is. A vállalatoknak jobban meg kell ismerniük a fogyasztási szokásokat, a fogyasztók pedig meg kell, hogy bízzanak az általuk vásárolt termékek és szolgáltatások előállításában. Az ilyen jellegű szorosabb kapcsolatok javíthatják a vállalkozások piaci szereplését és hosszú távú stratégiai előnyt jelenthetnek számukra. Ebbe az irányba hat a gyártói felelősség egyre szélesebb értelmezése is (extended producer responsibility), ami szintén az együttműködésre, a fogyasztói szokások alaposabb megismerésére ösztönzi a vállalatokat.

Az együttműködés azonban nem állhat meg a fogyasztóknál: ki kell terjednie a környezet- és gazdaságpolitika alkotóira, a helyi önkormányzatokra és minden egyéb érintett félre is. Ezekről a társadalmi csoportoktól az újra nyitott vállalkozások sokat tanulhatnak, és az együttműködés során szerzett tapasztalataik felhasználásával további piaci előnyre tehetnek szert.

További lehetőséget jelent a vállalkozások számára a felelős befektetések várható jelentős növekedése is az elkövetkező években. A társadalom szempontjából is kedvező tevékenységek elterjedése így egyúttal a vállalatok sikeréhez is hozzájárulhat.

A fenti előnyök kiaknázása azonban csak azon vállalatok számára nyújt majd lehetőséget, amelyek alaptervekenységükkel is valóban elköteleződnek a fenntartható fejlődés elvei mellett, felméri termékeik és szolgáltatásaik teljes környezeti és társadalmi hatásait és a tulajdonosokon és menedzsmenten kívül tágabb értelemben vett érintetteik állás-

pontját is képesek üzleti stratégiájukba integrálni. Azon vállalkozások azonban, amelyek nem végzik el ezeket az alapvető változtatásokat nem is fognak majd részesedni azok hosszú távú előnyeiből és a környezeti konfliktus további élesedésével fokozatosan teret veszítenek majd piacaikon.

Zilahy Gyula / TTMK

Források:

- TerraChoice, 2010: The Sins of Greenwashing, Home and Family Edition
- World Economic Forum, 2010: Redesigning Business Value: A Roadmap for Sustainable Consumption

Ökológiailag orientált vállalkozások Magyarországon

A Budapesti Corvinus Egyetem Gazdaságtudományi Központjában 2011-ben elméleti alapokkal és empirikus eredményekkel bizonyítottuk, hogy nemcsak az általános felelős, de a kifejezetten környezetileg elkötelezett vállalkozók és vállalkozások is fennmaradhatnak, hosszú távon sikeresek lehetnek a mai magyar gazdaság kemény versenykörülményei között is.

Az ökológiai orientáció és a verseny kapcsolatát tudásunk szerint eddig nem vizsgálták empirikusan. Az általános vélekedés szerint a verseny rontja a résztvevők ökológiai elkötelezettségét, hiszen a környezeti szempontokat figyelembe nem vevő, vagy azokkal esetleg visszaélő, etikátlan versenytársak előnyöket tudnak elérni az ökológiai elveket figyelembe vevők kárára. A témáról Knight (1923), Sorell és Hendry (1994), Bowie (1999), Van Luijk (2003) és leghangsúlyosabban Frank (2004) munkáiban olvashatunk. Frank bemutatja, hogy az értékvezérelt, társadalmilag felelős vállalkozások azért maradnak fenn a versenyben, mert a felelősség alapvető előnyöket jelent számukra. A felelősség költségeit kompenzálja az érintetti kapcsolatok minősége, amely hozzájárul a hosszú távú fennmaradáshoz, sikerességhez.

A kutatás módszertana, hipotézisek

A kutatás során szakértői minta alapján, 16 ökológiailag orientált vállalkozás vezetőjével készítettünk mélyinterjút¹. Azért használtuk a nyitott és félig nyitott kérdésekre épülő módszert, mert egy eddig kevésbé vizsgált területen nemcsak hipotéziseink tesztelése volt a célunk, de az értékvezéreltség mögött meghúzódó motivációk, személyes sikertényezők, kifejezetten magyar specialitások feltárása is.

A huszonegy kérdés a vállalat etikájára, ezen belül az ökológiai elkötelezettségre és annak a versenyhelyezettel való összefüggéseire vonatkozik. Hipotéziseink Franknek az etikai elkötelezettségre vonatkozó elmélete alapján:

H0: A valódi ökológiai elkötelezettség versenyelőnyt jelent a vállalat számára, hiszen:

H1: csökkennek a menedzserek opportunisták törekvései, így csökkennek az ellentétek a menedzserek és a tulajdonosok érdekei között, a konfliktusok kezelhetőbbé válnak;

H2: az elhivatott alkalmazottak munkateljesítménye javul, akár még a piacon átlagosan elérhetőnél kevesebb fizetésért is hajlandók a vállalatnak dolgozni;

H3: a potenciális alkalmazottak és menedzserek vonzóbbnak találják a céget;

H4: a fogyasztók hűségesebbek, lojálisabbak lesznek a céghez és annak termékeihez;

H5: nő a bizalom, csökkennek a tranzakciós költségek, összességében javul a viszony a beszállítókkal és szerződéses partnerekkel.

A vállalkozások közül kettő borászat, négy bioélelmiszer-termeléssel foglalkozik, az ökológiailag orientált építéssel témakörében két vállalkozást kérdeztünk, illetve egy panziót, ahol már a tervezés, a létesítmény teljes kialakítása folyamán figyelembe vették és tisztelték a táj ökológiai adottságait. A megkérdezettek között volt még két kereskedelemmel foglalkozó vállalkozás, két bioétterem, egy autópári vállalkozás és egy bank.

Eredmények

A verseny erősségét a megkérdezettek átlagosan 4,27-re értékelték. Tíz válaszadó szerint a szektorban a verseny erős. Két kivétellel mindegyikük beszélt arról, hogy az ökológiailag orientált termelés, szolgáltatás drágább, mint a hagyományos, ennek pedig meg kell jelennie az árban. Az egyik vállalkozó hangsúlyozta, törekszik arra, hogy a termékek megfizethetők legyenek, hiszen ha nem veszik meg azokat, nem érik el céljukat, a környezet védelmét. A versenytársak környezeti elkötelezettségét a megkérdezettek közepesen erősnek értékelték (2,93). Nem figyelhető meg korreláció a verseny erőssége és a versenytársak környezeti elkötelezettségének értékelése között: vannak erős és gyenge versenyhelyzetű iparágakból is, akik környezetileg elkötelezettek látják konkurensüket.

Az egyes részhipotézisekre adott válaszok átlagát az 1. sz. táblázat tartalmazza:

Az átlagértékekből jól látszik, hogy az érintettekkel való viszonyban az ökológiai orientáció hosszú távú kapcsolatokat és bizalmat alapoz meg, amely a vállalat számára előnyt jelent. Az is jellemző, hogy a környezeti elkötelezettség egyéb etikai elvekkel is összekapcsolódik. A megkérdezett vállalat-

1. táblázat: A részhipotézisekre adott válaszok átlagértéke

H1: A megbízó-ügynök probléma megoldása	4,36
H2: Hatás az alkalmazottak teljesítményére	4,00
H3: A potenciális új alkalmazottak vonzása	3,79
H4: Lojálisabb fogyasztók	4,27
H5: Növekvő bizalom a beszállítókkal, partnerekkel	3,87

vezetők hangsúlyozták például, hogy bár a környezetvédelem többnyire az alkalmazotaknak is fontos, mégis az évek során egymás iránt tanúsított tisztességes, méltányos hozzáállás és bizalom az, ami miatt ragaszkodnak a céghez.

A fogyasztók lojalitásával kapcsolatban is kiemelkedően pozitív válaszokat kaptunk annak ellenére, hogy a válság mindenki piaci helyzetét befolyásolta. Ugyanakkor páran hangsúlyozták, hogy a magyar vevők árérzékenysége, az ökológiailag elkötelezett vevők alacsony száma miatt kénytelenek exportra termelni – ami viszont a szállítás miatt növeli a környezeti terhelést. Ugyanezen megkérdezettek felhívják a figyelmet arra is, hogy az árrés nagy része nem náluk, a termelőknél, hanem a kereskedőknél jelenik meg. A piaci szerkezet tehát nem segíti a vevők áttérését a bioélelmiszerekre, hiszen megdrágítja a termékeket. Ugyanakkor egyik megkérdezettünk azt tapasztalja, hogy bár a válság óta nem költenek többet marketingre, mégis sikerült fenntartaniuk a forgalmazott mennyiséget, a vevők tehát nem pártoltak el tőlük, lojálisak maradtak.

Bár a részhipotézisek igazolódtak, rákérdeztünk az alaphipotézisre is, tehát hogy összességében előnyt jelent-e a környezeti elkötelezettség hazánkban. Itt nagyon fontos megjegyezni, hogy válaszadóink több dimenzióban és kifejezetten nem csak pénzügyi értelemben értelmezik a hasznot, a megtérülést. A pénzügyi előny kérdésében két markánsan eltérő vélemény rajzolódott ki. Öt válaszadó szerint a környezeti elkötelezettség megtérül pénzügyi értelemben, legalábbis hosszú távon előnyt jelent a versenyben. A válság kapcsán többen említik, hogy bár a forgal-

muk visszaesett, nem olyan mértékben, mint a konkurenseké. A megkérdezettek egyértelműen a vállalat hírnevére, a termékek tisztaságára, minőségére, a partnerek, vevők bizalmára, lojalitására vezetik vissza ezt az előnyt. Tizenegy válaszadó viszont hangsúlyozza, hogy a környezeti szempontok figyelembevétele pénzbe kerül, költségekkel jár (a mértékben nem értenek egyet, négyük szerint kifejezetten ráfizetéses, a többiek szerint hosszú távon, pénzügyi értelemben majdnem indifferens), és rövid távon versenyhátrányt okozhat. Ugyanakkor közülük heten mégis előnynek tekintik az elkötelezettségüket. Ennek oka, hogy a környezetileg elkötelezett vállalkozások tevékenységének alapja, fő motivációja nem a pénzben kifejezhető haszon. „Nem a profit a legfőbb célunk. Mesterséges szükségleteket nem akarunk gerjeszteni, a megbízó valódi szükségleteit szeretnénk megtalálni, és arra adni megfelelő választ. A cél a mindkét fél számára gyümölcsöző együttműködés a megbízóval.” „Ez nem megtérülés kérdése. A környezetvédelemnek vannak persze megtérülő részei, mint például az energia racionalizáció, és vannak olyanok, amelyek plusz kiadást jelentenek. Amikor belekezdtem, nem a gazdasági megtérülést vettem alapul.” Ez azért kiemelkedően fontos, mert többen érzik, hogy gyorsabban, könnyebben érhetnének el hasznot másfajta tevékenységgel, amit viszont alapvető értékekkel nem tudnának összeegyeztetni. „Az értékekhez való hűséghez hozzátartozik, hogy bizonyos jövedelmező, mások által reklámozott és kedvezőnek bemutatott tevékenységektől távol tartjuk magunkat.” Minden megkérdezett kiemelte, hogy a vállalkozás elkötelezettségének alapja a vezető személyes hozzáállása, hitvallása. A vállalkozás és maga a vállalkozó nem külö-

nül el, így etikájuk, küldetésük, alapvető értékállalásaik sem. A megkérdezett vezetők közül öt hangsúlyozta a személyes

elkötelezettségükben a spiritualitás szerepét. Felelősségük alapja az ember felett álló tisztelete, a hit.

A választott vállalkozások emberléptékűek, sokszor családi vállalkozások. Ez megteremti a személyes kapcsolatok lehetőségét a belső és külső érintettekkel, valamint kezelhető méretben tartja az ökológiai hatásokat is. Ugyanakkor felmerülhet az a probléma, hogy a kis méret, csekély felelősség miatt az ökológiai elkötelezettség hatása sem nagymértékű. Ezen a hálózatok, hasonló vállalkozásokkal kiépített kapcsolatok, valamint a más, követő vállalkozásoknak, illetve az érintetteknek való példamutatás segíthet.

Összefoglalva: a vizsgált vállalatok esetében mind a motiváció, mind a hozam többdimenziós: nem csak a pénzért dolgoznak, és nem csak pénzben mérik sikerességüket. Fogyasztóik, alkalmazottaik, partnereik jólléte éppúgy meghatározza sikerérzetüket és definíciójukat, mint a saját boldogulásuk. Ezzel a kooperatív hozzáállással és a természeti környezet iránti elkötelezettség hitelességével talpon tud-

nak maradni az érzékeny, erős versenynek jellemezhető magyar piacon is.

Mind a nullhipotézis, mind annak részhipotézisei igazolódtak tehát, miközben árnyaltabb, pontosabb képet kaptunk az ökológiai orientáció mögött meghúzódó motivációról, hitvallásról, értékekről. A megkérdezettek gondolatai segíthetnek az összes érintett számára a szemléletváltásban, a személyes felelősségvállalásban.

dr. Győri Zsuzsanna, Ócsai András /
Budapesti Corvinus Egyetem

Jegyzet:

1 Az interjúkat Kovács Gábor, Csepku Ádám, Ócsai András és dr. Győri Zsuzsanna készítette.

Felhasznált irodalom:

Bowie, N.E. (1999): Business Ethics. A Kantian Perspective. Oxford Blackwell Publishers.

Frank, R. (2004): What Price the Moral High Ground? Ethical Dilemmas in Competitive Environments. Princeton University Press., Princeton and Oxford.

Knight, F. H. (1923): The Ethics of Competition., Quarterly Journal of Economics, vol. 37, pp. 579–624.

Sorrell, T. – Hendry, J. (1994): Business Ethics. Oxford, Butterworth Heinemann.

Van Luijk, H. (2003): Competition and Corporate Reputation., Society & Economy, 2003. Winter, pp. 159–170.

A környezetileg elkötelezett vállalkozás jó példái a Zöld Polc és Nokedterem öko webáruházak. A Nokedterem Magyarország Kft. olyan megbízható hazai kistermelőket kutatott fel, amelyek minőségi, tartósítószerrel nem tartalmazó, kiváló minőségű termékeit kínálják. A megrendelések alapján minden héten úgynevezett Heti dobozba teszik a friss zöldségeket, gyümölcsöket, mézet és elszállítják a kívánt helyre. A honlapon található receptek alapján ötleteket is adnak az egészséges ételek elkészítéséhez, a kiszállított dobozokat pedig vissza is gyűjtik és újrahasznosítják. A Zöld Polc Magyarország legnagyobb öko webáruházaként kifejezetten környezetbarát vagy energiatakarékos termékek értékesítésével foglalkozik. A közel 2000 darabos termékpalettában egyaránt megtalálhatók a natúr kozmetikumok, a környezetbarát tisztítószeres és a fa játékok. Nemcsak a termékválaszték kialakításánál, de működésük során is fő szempont a környezettudatosság. A szállítás miatt keletkező környezeti terhelés minimalizálása érdekében előnyben részesítik a magyar termékeket.

Megújult a KÖVET honlapja!

Új arculat és menürendszer a gyorsabb tájékozódásért.
Látogassa meg most!

www.kovet.hu

Erőművi méretek mezőgazdasági melléktermékek esetében Hol a korlátja a méretgazdaságosságnak?

Az Európai Unió különféle irányelvei (többek között a 2001/77/EK), valamint a szén-dioxid-kvótákkal való kereskedelem megindulása következtében már mintegy tíz éve nagy hangsúly helyeződik a biomassza hasznosítására.

Magyarország segíti a biomasszából történő áram előállítását („zöldáram”), és várhatóan a jövőben a biomasszából történő hőenergia („zöldhő”) termelésének jelentősebb ösztönzése is megvalósul. Hazánk a különféle támogatásokkal szeretné elősegíteni a megújuló energiaforrások hasznosítását, hogy teljesíteni tudja a környezetbarát energia termelése kapcsán tett vállalásait. Magyarország megújuló energiaforrásokból származó hő- és villamosenergia-termelésének a biomassza már jelenleg is több mint a 80 százalékát teszi ki, és a különféle kutatások megegyeznek abban, hogy ez az arány a közeljövőben sem csökken számottevően. A biomassza azonban nemcsak főterméket jelent, hanem mellékterméket is, amelynek az előállítása nyilván nem elsődleges célja a mezőgazdasági tevékenységnek. Mivel a melléktermék a főtermék termelésének elválaszthatatlan része, így annak keletkezéséből is előnyt kell kovácsolnia a gazdálkodónak, következésképp törekednie kell a saját felhasználásra, vagy ha ez nem lehetséges, akkor az értékesítésre.

Napjaink energiaéhes társadalma nem engedheti meg magának, hogy energetikai célra alkalmas melléktermékeket hagyjon hasznosítatlanul. Fontos meghatározni a melléktermék és a hulladék fogalma közti különbséget, ugyanis mindkettő egy meghatározott célra előállított termékkel együtt keletkezik, azonban amíg a mellékterméket hasznosítjuk, addig a hulladékot felesleges anyagként kezeljük. Ha a melléktermék korábban a földeken maradt, akkor nem szabad megfeledezni a tápanyag utánpótlásról sem, hiszen a melléktermék talajba történő beszántása is egy módja a számtalan hasznosítási lehetőségnek. Ha a mellékterméket elhordják, gondoskodni kell az elvitt tápanyag utánpótlásáról.

Kutatásom során a mezőgazdasági melléktermékek tüzeléssel történő energetikai hasznosítását vizsgálom. Érdekes kérdésként merül fel, hogy e melléktermékek tüzelése okot ad-e technológiai optimizmusra az emberiség energiaellátása terén. Nyilvánvaló ugyanis, hogy Földünk energiakészlete véges, a legnagyobb mértékben használt fosszilis energiák előbb vagy utóbb elfogynak. Az emberiségnek gondoskodnia

kell új energiaforrásokról, melyek közül a mezőgazdasági melléktermékek is lehetőségként vehetők számba. Nem biztos azonban, hogy a mezőgazdaságból származó lágy- és fás szárú melléktermékek valóban képesek a „világ megváltására” az energia szempontjából. Szintén fontos kérdésként merül fel az energiatermelő létesítmény mérete, ugyanis a méretgazdaságosságnak is van korlátja.

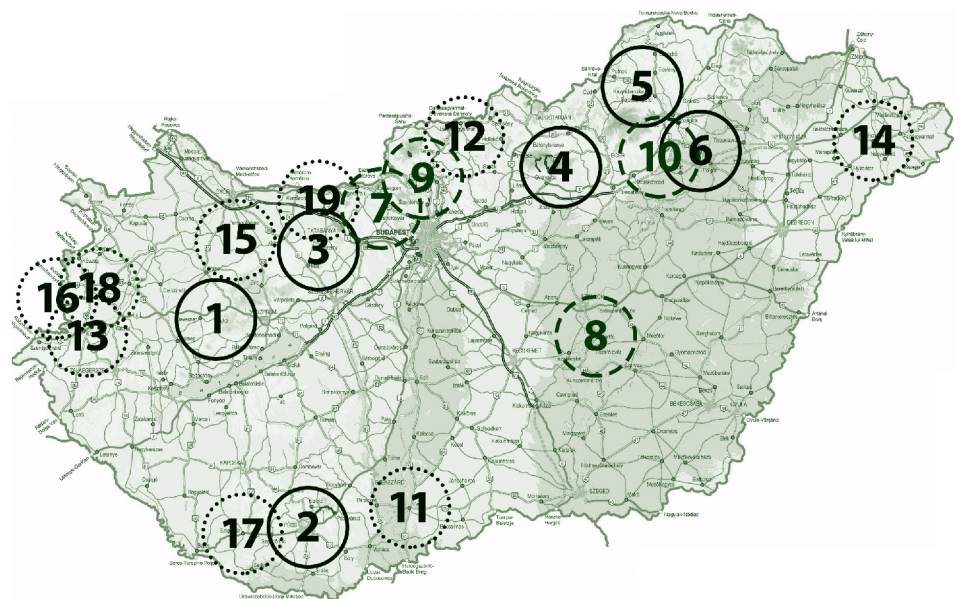
A mezőgazdasági melléktermékek tüzelését vizsgálva Magyarország energiaellátása, hazánk korábbi széntüzeléses erőművei mind elláthatók faaprítékkal, tehát fás szárú mezőgazdasági melléktermékekkel is, ugyanis e két alapanyag tüzeléstechnikai tulajdonsága hasonlít egymáshoz. Az ezredforduló óta számos biomasszát tüzelő

erőmű és fűtőmű is létesült az országban.

A fás- és lágy szárú mezőgazdasági melléktermékek erőművi tüzelése más technológiai igényel, így együttes tüzelésük a jelenlegi technológiai körülmények mellett nem megoldható. Erőművi beszállításuk során más és más költségek merülnek fel, ezért célszerű külön-külön is megvizsgálni.

A fás szárú mezőgazdasági melléktermékek legnagyobb előnye, hogy aprítékuk a faaprítékhoz keverve is tüzelhető. Idetartozik többek között a gyümölcsösök nyesedéke és a szőlőültetvények venyigéje. A kártevők elszaporodásának veszélye miatt a fás szárú melléktermékeket a gazdák korábban is elhordták a területéről, többnyire el is égették, így az erőművi tüzelés nem jár a talaj tápanyagcsökkenésével a korábbi állapot

Mezőgazdasági melléktermékek tüzelésére alkalmas energetikai létesítmények Magyarországon

Típus	Erőmű ($P_{bruttó} > 5$ MW)	Törpeerőmű ($P_{bruttó} < 5$ MW)	Fűtőmű
Tüzelőanyag	szén vagy szén+biomassza	biomassza	biomassza
Erőművek	1. Ajka 2. Pécs 3. Oroszlány 4. Visonta 5. Kazincbarcika 6. Tiszaújváros (2011 tavaszán leállt)	7. Drog 8. Martfű 9. Szentendre 10. Tiszaújváros	11. Baja 12. Balassagyarmat 13. Körmen 14. Mátészalka 15. Pannonhalma 16. Pornóapáti 17. Szigetvár 18. Szombathely 19. Tata

hoz képest. Az aprítási, rakodási és szállítási költséget összevetve az erőmű által a melléktermék átvétele után fizetett árral 44 km gazdaságos beszállítási távolságot kapunk. Egy erőmű 44 km sugarú körzetéből kifizetődő a gazdálkodóknak az erőműbe történő beszállítás. A beszállítási terület nagyságából, melyet ábrámon piros körrel jelöltem, az erőmű méretére vonhatunk le következtetést. Megállapítható, hogy 2012-ben Magyarországon kizárólag fás szárú melléktermékekkel csak törpeerőműveket/törpefűtőműveket célszerű tüzelőanyagként ellátni. Az ilyen létesítmények mérete 2–5 MW bruttó teljesítményben határozható meg.

Abban az esetben, ha az erőmű a fás szárú mezőgazdasági melléktermékek mellett faaprítékot is tüzel, a teljesítménye többszörözhető.

Magyarországon a lágy szárú mezőgazdasági melléktermékek közül a búza- és repceszalma, valamint a napraforgó- és kukoricaszár rendelkezik a legnagyobb energetikai potenciállal. Tüzelési céllal a jelenlegi technológiai körülmények között a kukoricaszár nagy nedvességtartalma miatt nem hasznosítható, míg a napraforgószár betakarítása ütközik nehézségbe, ugyanis könnyen pattan. Erőművi beszállítás esetén a szállítási költségen kívül bálázási, illetve ra-

kodási költséggel kell számolni a búza-, illetve a repceszalma esetében. A költségeket és a bevételeket összevetve, 15 km-ben határozhatjuk meg a gazdaságos beszállítási távolság maximumát. Mivel a búza- és repceszalma nagy része korábban is a földön maradt, így nem szabad figyelmen kívül hagyni a tápanyag-utánpótlás problémakörét sem. A számítást kiegészítve, arra az eredményre jutunk, hogy a lágy szárú mezőgazdasági melléktermékek tüzelése 2012-ben Magyarországon a gazdálkodóknak nem érdeke.

A következtetés egyértelmű: egy kizárólag fás szárú mezőgazdasági melléktermékekkel üzemelő energetikai létesítménynek a lokalitás határain belül kell maradnia. A helyi törpeerőmű/törpefűtőmű ellátása kevesebb szállítást igényel, a kisebb méretű kazánok miatt a környezetterhelés is kisebb lesz.

Annak ellenére, hogy a biomassa és így a mezőgazdasági melléktermékek is „széndioxid-mentes” energiaforrások, nem szabad elfelejteni, hogy tüzelésükkor a növény életében megkötött szén-dioxid az erőmű/fűtőmű kéményéből koncentráltan távozik a levegőbe.

Egy kizárólag szőlővenyigével működő, 2 MW bruttó teljesítményű fűtőmű ellátásához éves szinten napi 1-2 db 10-15 t te-

herbírású tehergépjármű szükséges. Mivel a szőlővenyige betakarítása nem folyamatos, így a szállításból adódó környezetterhelés is a tavaszi hónapokra koncentrálódik. Feltételezve, hogy az erőmű összes tüzelőanyag-igénye 2 hónap munkanapjai alatt érkezik a telephelyre, már napi 10-15 db 10-15 t teherbírású szállító jármű odavissza közlekedésével kell számolni. Nagyobb erőmű esetén a szállításból adódó környezetterhelés nő.

Fás szárú mezőgazdasági melléktermékek tüzelése során nem csak a környezeti szempontok miatt kell a lokalitás határain belül maradni, hanem a gazdasági érdekek miatt is. Ebben az esetben a kapitalizmus képes megoldani a túlzott környezetterhelés problémáját, ám a különféle támogatási rendszerek változtathatnak a jelenlegi helyzeten. A kizárólag fás szárú mezőgazdasági mellékterméket tüzelő energetikai létesítmény mérete az 5 MW bruttó teljesítményt nem haladhatja meg, ellenkező esetben tüzelőanyag-ellátási zavarok léphetnek fel.

Forrás: Pintér Gábor (2012), Egyes mezőgazdasági melléktermékek energetikai hasznosításának lehetőségei Magyarországon, PhD értekezés

Pintér Gábor/PE-Georgikon Kar

Átláthatóság és nyilvánosság az energiagazdálkodásban?

A szervezetek jól felfogott érdeke, hogy az Európai Unió 2020-ig szóló Energiastratégiájához és a Nemzeti Energiastratégiához igazodva fenntartható módon gazdálkodjanak az energiával, hiszen az energiahatékonyság növelésével a felhasznált erőforrások mennyisége csökken, ami költségcsökkentést és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenését is jelenti, tágabban értelmezve pedig a versenyképességre is pozitív hatással van.

A működésben közvetlenül, elsősorban gazdaságilag érintett feleken kívül érdekelheti-e a társadalom szélesebb körét egy vállalat energiagazdálkodása? Fontos, hogy ezek az információk nyilvánosságra kerüljenek? A fenntarthatóság szempontjait figyelembe véve mindenképpen! Ebben segíti a vállalatokat az energiairányítási rendszer kiépítése és működtetése, valamint a KÖVET Egyesület regisztrere.

Az Energiairányítási rendszerekről szóló MSZ EN ISO 50001 szabvány a vállalati energiaellátás és energiafogyasztás kezelésének keretrendszerét rögzíti. Célja, hogy „segítse a

szervezetet olyan rendszerek és folyamatok létrehozásában, amelyek az energiateljesítmény javításához szükségesek, beleértve az energiahatékonyságot, -felhasználást és -fogyasztást. E nemzetközi szabvány bevezetésének célja, hogy a módszeres energiairányítás által csökkentse az üvegházhatású gázok kibocsátását, más kapcsolódó környezeti hatásokat és az energiaköltséget.”

Az energiairányítási rendszer kiépítésekor előzetes energiaátvizsgálást kell végezni, amely során azonosítják az energiahasználatokat, megbecsülik a várható energiafogyasztást, meghatározzák az energiateljesítmény-mutató mérőszámokat, felméri az energiahatékonyság növelésének lehetőségeit, majd célokat és programokat határoznak meg a hatékonyság javítása érdekében. A kulcs tehát az energiateljesítményben és a mérhető eredményekben rejlik.

Az energiairányítási rendszer alkalmazása:

- átláthatóvá teszi az energiagazdálkodást,
- támogatja a felelős vezetői döntéseket,
- hozzájárul a jogszabályi megfeleléshez,

- mérhetővé és összehasonlíthatóvá teszi az energiahasználatokat,
- a megújuló energia használatára ösztönöz,
- növeli az energiahatékonyságot,
- hozzájárul az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentéséhez,
- külső fél által tanúsítható.

A KÖVET önkéntes nyilvántartást vezet azokról a szervezetekről, amelyek energiairányítási rendszerüket akkreditált tanúsító szervezettel tanúsították. A közölt teljesítménymutatók körét a regisztráló szervezet határozhatja meg, de a közölt adatok hitelességéért a tanúsított és a tanúsító szervezet felelősséggel tartozik.

Reményeink szerint a nyilvános adatbázis – egyfajta dicsőségtáblaként – a szervezetek széles körét ösztönzi a rendszer bevezetésére, minél ambiciózusabb energiacélok kitűzésére és azok megvalósítására, valamint eredményeik publikálására.

*Bárczi István / SGS Hungária Kft.
Halmavánszki Rita / KÖVET*

Új és módosított jogszabályok

2012. augusztus – október

Klímavédelem

295/2012. (X.16.) Korm. rendelet az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos hitelesítési tevékenységet végző szervezetek akkreditálásáról és nyilvánartásáról

Az üvegházhatású gázok kibocsátásának hitelesítésében közreműködő szervezetek eddigi hatósági engedélyezését jövőre (az uniós emissziókereskedelmi rendszer 3. szakaszának indulásával) kötelező akkreditálás váltja fel. Az akkreditálást a Nemzeti Akkreditáló testület végzi majd. A rendelet tartalmazza a hitelesítő szakértőkkel szemben támasztott követelményeket, valamint az akkreditálás menetét és szabályait.

Mezőgazdaság

86/2012. (VIII. 15.) VM rendelet a természetes környezet megőrzésére szánt takarmánynövény-vetőmagkeverékek kereskedelmi célú begyűjtéséről és forgalmazásáról

A rendelet értelmében árusíthatóak lesznek a hazai természetes gyepeken előforduló, őshonos fajokból összeállított takarmányvetőmagkeverékek. Ezek begyűjtéséhez és forgalmazásához engedély szükséges, melylyel kapcsolatban a Nemzeti Élelmiszerláncbiztonsági Hivatal jár el.

Természetvédelem

2012. évi CXXXVII. törvény a Washingtonban, 1973. március 3. napján elfogadott, a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről

ről szóló egyezményhez fűzött fenntartásról és az egyezmény módosításának kihirdetéséről

A CITES néven közismert Washingtoni Egyezmény a veszélyeztetett állat- és növényfajok védelme érdekében korlátozza az azok, illetve a belőlük előállított ter-

mékek nemzetközi kereskedelmét. A különböző veszélyeztetettségi szintű és ezért különböző fokú korlátozások alá tartozó fajok listáját háromévente felülvizsgálják, ezzel a törvénnyel a 2012 áprilisától érvényes lista került Magyarországon kihirdetésre.

Módosított jogszabályok

Módosító rendelkezés	Módosított rendelkezés
2012. évi CXLI. törvény	A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
233/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet	25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet a Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról
252/2012. (IX. 7.) Korm. rendelet	273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról; 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról
265/2012. (IX. 17.) Korm. rendelet	A nukleáris energiával kapcsolatos egyes kormányrendeletek
290/2012. (X. 15.) Korm. rendelet	72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról; 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
83/2012. (VIII. 2.) VM rendelet	16/2009. (X. 8.) KvVM rendelet a barlangok felszíni védőövezetének kijelöléséről szóló módosításáról
100/2012. (IX. 28.) VM rendelet	13/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről; 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet és a növényvédelmi tevékenységről
101/2012. (IX. 28.) VM rendelet	17/2012. (II. 29.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a genetikai erőforrások megőrzése intézkedés keretében a védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták megőrzéséhez nyújtandó támogatások igénybevételének részletes feltételeiről
104/2012. (X. 1.) VM rendelet	124/2009. (IX. 24.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdő-környezetvédelmi intézkedésekhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről; 60/2012. (VI. 28.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a GAZDANet programhoz nyújtott támogatások igénybevételének részletes feltételeiről
109/2012. (X. 15.) VM rendelet	18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet a vízjogi engedélyezési eljárásához szükséges kérelemről és mellékleteiről; 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól

Új hulladékgazdálkodásról szóló törvény

November végén, közel 11 hónapos vita után az Országgyűlés elfogadta az új hulladékgazdálkodásról szóló törvényt. A Vidékfejlesztési Minisztérium szerint az intézkedések hatására egységesebb és hatékonyabb lesz a hazai hulladékgazdálkodás rendszere, kevesebb hulladék képződhet és több hasznosulhat. A kerettörvény átvette az EU hulladékgazdálkodási alapelveit és fogalmait, számos lehetőséget tartalmaz. Egyelőre még kevés konkrétumot fogalmaz meg arra nézve, hogy ezek meg is valósulja-

nak. Dr. Farkas Hilda, a KSZGYSZ ügyvezető igazgatója szerint a főbb területek, amelyek még kidolgozásra várnak többek között a hulladék keletkezésének megelőzése (termelés, gyártás, terméktervezés és lakosság szintjén), a hulladékok kezelése, a hulladék hierarchia és az export-import kérdés.

„Az új törvény szerint a termék előállítójának már a gyártásnál gondoskodnia kell arról, hogy a termékből származó hulladék mennyisége és veszélyesanyag-tartalma minél kisebb legyen, a termék hosszabb

ideig betölthesse használati funkcióját, egyszerűbben javítható, és hulladékká válása után könnyen hasznosítható legyen. A gyártónak külön jogszabályban meghatározott termékeknél a képződő hulladékok összegyűjtéséért és kezeléséért is felelősséget kell vállalnia” – áll a Minisztérium közleményében. A 2012-es év legfőbb változása volt, hogy a termékdíjat érintő hulladékgazdálkodást az állam az OHÜ-n keresztül irányítja, a közszolgáltatásban teljesen új struktúrát alakít ki.

A közintézmények szerepe a társadalmi felelősségvállalásban

Annak érdekében, hogy a közintézmények is aktívan részt vegyenek a társadalmi felelősségvállalás feladataiban, az Európai Unió támogatásával, hat ország összefogásával egy nagyszabású, hároméves projekt valósult meg „Társadalmi felelősségvállalás modell – innovatív megközelítés a közzféra működésének eredményesebbé tétele érdekében” címmel. Magyarországot a programban a Tempus Közalapítvány képviselte, a KÖVET Egyesület szakmai partnerként vett részt.

A nemzetközi projekt kezdeményezői felismerték, hogy a társadalmi felelősségvállalás erősítése a közszolgáltatásokért felelős intézmények számára is értelmezhető. A közintézmények a projektben részt vevő országok mindegyikében jelentős kihívásokkal néznek szembe: a jelenlegi forráshiányos időszakban a működési hatékonyság és az ügyfelekkel való kapcsolat javítása, a minőségi szolgáltatások iránti igény és az intézmények iránti bizalom erősítése mindenütt nagy hangsúlyt kapott.

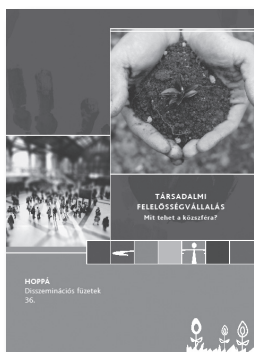
A projekt a kutatáson és a nemzetközi tapasztalatcserén túlmenően elsősorban képzésen, széles körű társadalmi konzultációkon, tanácsadáson és egyéb információs tevékenységeken keresztül (kiadványok, honlap, online közösségek) kívánta az üzeneteket eljuttatni az érintettekhez, illetve célul tűztük ki a szervezetek közötti partnerségek és együttműködés erősítését, hogy a hazai közzféra hatékonyan megoszsa tapasztalatait a társadalmi felelősségvállalás gyakorlása kapcsán.

A projekt információs tevékenységeinek kidolgozásában kulcsszerepet játszott a KÖVET Egyesület, amelynek széles körű tapasztalatai vannak a CSR és általában a fenntarthatóság témájában, és kiváló programjai kapcsán (CSR Piac, Zöld Iroda Program, Ablakon Bedobott Pénz Program) több hazai közintézménnyel is együttműködött már.

A képzések, konzultációk hatékony fejlesztésekor egy olyan megközelítést kellett találnunk a társadalmi felelősségvállalás témakörében, amely képes ezt a folyamatot kellően átfogóan értelmezni. Az **ISO 26000:2010-es ajánlás** teljes mértékben megfelelt ennek az elvárásnak, hiszen a társadalmi felelősség kérdését a szervezetek szempontjából vizsgálja, és azt állítja, hogy a korszerű értelmezés bármely intézménytípus esetén alkalmazható. A hazai közintézményekkel való együttműködés visszaigazolta, hogy az ajánlásban megfogalmazott alapelvek (elszámoltathatóság, átláthatóság, etikus magatartás, emberi jogok, az

érintettek érdekeinek figyelembevétele, jogkövetés), illetve a felelősségvállalás tématerületei (szervezetirányítás, munkaügyek, környezet, korrekt és átlátható működés, ügyfélkapcsolatok, közösségfejlesztés) teljes mértékben értelmezhetőek és inspirálók a közzféra számára is.

A projekt sikerét jelzi, hogy Magyarországon valamennyi tevékenység esetében az érdeklődés meghaladta a jelen projekt lehetőségeit és kereteit. Ez azt is jelentheti, hogy a **társadalmi felelősségvállalás értelmezése és beemelése a közgondolkodásba időszerű és szükséges a közigazgatás új szerepeinek kialakítása kapcsán.**

A projekt keretében kb. 200-250 közintézményi munkatárssal és 100-150 közintézménnyel kerültünk kapcsolatba, túlnyomórészt a Közép-magyarországi Régióból. A Tempus Közalapítvány szakmai profilja miatt a résztvevők elsősorban a humán erőforrás-fejlesztési ágazatból (oktatás, kultúra, szociális ügyek, egészségügy) érkeztek, de igen nagy volt az érdeklődés az önkormányzatok, minisztériumok, országos hivatalok részéről is.

A tanácsadási folyamat keretében hat közintézmény esetében vizsgáltuk meg annak a lehetőségét, hogy a társadalmi felelősségvállalás hogyan épülhet be az adott intézmény stratégiájába, illetve a terveket hogyan lehet rövid és középtávú cselekvési tervek, akciók keretében megvalósítani. A tanácsadás eredményeként elmondhatjuk, hogy a közintézmények esetében kiváló gyakorlatokat ismertünk meg:

- A **Budapesti Művelődési Központ** valósítja meg azt a **Zöld Ház Programot**, amely a környezettudatos működéshez kíván – a KÖVET Egyesület Ablakon Bedobott Pénz Programjának logikájához hasonlóan – olcsón megvalósítható, hatékony intézkedéseket bevezetni. A **Kattints rá, nagyi!** projekt az idősebb generációt segíti a információs és kommunikációs technológiák el-sajátításában, civil-public-private partnerség keretében

- Az **Oktatókutató és Fejlesztő Intézet** több kiváló programot is futtat. Ilyen például az Ókoiskola projekt, ami az oktatási intézmények működésébe és az oktatási programokba integrálja a környezetvédelmet és fenntarthatóságot. Az **Alternatív Vitarendezés Program** a társadalmi feszültségek megoldásához nyújt technikákat.
- A **Magyar Állami Operaház**, a hagyományos kulturális szerepein túlmenően részt vesz **közművelődési feladatokban** is, olyan programokat indít, amely keretében **szélesítheti az opera- és balettműfajok iránt érdeklődők körét, illetve figyelmet fordít a szociálisan vagy gazdaságilag hátrányos helyzetű csoportok bevonására is.**
- A **Hegyvidéki Önkormányzat** (XII. kerület) esetében egy kiemelkedően innovatív és korszerűen működő közintézményt ismertünk meg, amely látványos akciókkal (pl. a médiadijas „**Lépjünk együtt, hogy ne lépjünk bele!**” c. kutyapiszok-ellenes kampány), illetve példamutató kezdeményezésekkel, mint a **mindennapos testnevelés** bevezetése és az eredmények mérése, a **MOM Kulturális Központ** színvonalas műsorainak támogatása, **ügyfélbarát okmányiroda** működtetése.

A Tempus Közalapítvány **HOPPÁ Füzetek** sorozatában jelent meg a **projekt zárókiadványa**, amely az alapfogalmak tisztázása mellett a projekt perspektíváit, a hazai és külföldi jó gyakorlatokat is összegyűjtötte. A kiadvány a Tempus Közalapítvány honlapjáról letölthető, illetve 3000 példányban nyomtatva is megjelent.

A nemzetközi projekt lezárása azonban nem jelenti a kezdeményezés végét: a Tempus Közalapítvány továbbra is információs tevékenységekkel, online fórumok, szakmai anyagok megosztásával kívánja támogatni a közintézmények körében a társadalmilag felelős magatartás erősítését. Azt is reméljük, hogy a közintézmények a jövőben növekvő mértékben és sikeresen tudnak részt venni a KÖVET Egyesület szakmai programjaiban is, így erősödhet a tapasztalatcsere a vállalatok és közintézmények között.

Vörös Andrea / Tempus Közalapítvány

CSR Piac 2013

Az év legnagyobb CSR rendezvénye

Szervező:

CSR PIAC 2013 kiállítás – 2013. április 18.

- CSR sikertörténetek
- jó gyakorlatok a felelős vállalatirányításban
- újszerű, máshol is alkalmazható megoldások
- interaktív kiállítás
- első Európai CSR Díj nemzeti díjátadó

Pályázatok beküldési határideje: 2013. február 21.
Várjuk kiállítók és támogatók jelentkezését!

Pályázati felhívás és további információ:

www.csrpiac.hu

www.kovet.hu

Impresszum

A **Lépések a fenntarthatóság felé** c. szaklap negyedévente jelenik meg a KÖVET és a TTMK (Tisztább Termelés Magyarországi Központja) szerkesztésében. A cikkek a szerkesztőség jóváhagyásával és a forrás megjelölésével szabadon közölhetők. Várjuk észrevételeiket, közleményeiket a KÖVET címére.

A **KÖVET Egyesület** a környezettudatos és társadalmilag felelős szervezeti működést segítő nonprofit, független szervezet, amely az INEM, a CSR Europe és a Global Footprint Network nemzetközi hálózatának tagja. H-1068 Budapest, Dózsa György út 86/B | +36 1 473 2290 | info@kovet.hu | www.kovet.hu

A **TTMK** a UNIDO/UNEP által kezdeményezett tisztább termelési központok nemzetközi hálózatának a tagja, amelynek célja a megelőző környezetvédelem magyarországi elterjesztése. H-1093 Budapest, Fővám tér 8. | +36 1 482 5251 | ttmk@uni-corvinus.hu | http://hcpc.uni-corvinus.hu

Felelős szerkesztő: Csizmadia Edit (KÖVET)

Szerkesztő: Széchy Anna (TTMK)

Tördelő: Tóth-Baltási Péter

Nyomda: Folprint – A ZÖLD nyomda

A szaklap KÖVET-tagok számára ingyenes, reggeli számai letölthetők a KÖVET honlapján: www.kovet.hu/tudasbazis/lepeksek-szaklap

A kiadvány anyaga Cyclus Offszet papír, mely újrahasznosított hulladékpapírból, klórszarmazékok és optikai fehérítő felhasználása nélkül készült.

Megjelenik 1000 példányban.

ISSN 1786-9536

A VILÁG VEZETŐ INNOVATÍV TANÚSÍTÓ SZERVEZETE A KÖRNYEZETVÉDELEMBEN IS!

**MUTASSA MEG
A FENNTARTHATÓ TERMELÉS ÉS
AZ ENERGIAHATÉKONYSÁG NÖVELÉSE
MELLETTI ELKÖTELEZETTSÉGÉT AZ ISO 50001
ENERGIAIRÁNYÍTÁSI SZABVÁNY SEGÍTSÉGÉVEL!**

AZ SGS A VILÁG VEZETŐ MINŐSÉGELLENŐRZŐ, VIZSGÁLÓ ÉS TANÚSÍTÓ VÁLLALATA

SGS HUNGÁRIA KFT.

1124 Budapest, Sirály u. 4.

t 061 309 3341

f 061 309 3333

e info.hu@sgs.com

www.hu.sgs.com

WHEN YOU NEED TO BE SURE

SGS